

Universitat Oberta de Catalunya
Llicenciatura de Psicologia
Consultora: Anna Casadevall
Tutora Externa: Josefina Monné i Monné
Març – Juny 2011

PRACTICUM I DE PSICOLOGIA DE L'EDUCACIÓ

Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents.

Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

Francisco Díaz Arévalo

"Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

INDEX

1.- INTRODUCCIÓ	3
2.- JUSTIFICACIÓ	5
2.1.-Hipòtesis de treball.....	5
2.2.- Objectius	6
2.3.- Coneixem millor una usee	8
3.- MARC TEORIC.....	8
3.1.- Com estudiant	9
3.2.- Treball a l'EAP.....	12
3.3.- Centres Educatius	14
3.4.- Treball amb les USEE.....	15
4.- PART PRÀCTICA.....	16
4.1.-Metodologia.....	17
4.2.-Concrecció de objectius	18
4.3.- Recollida de dades: professionals involucrats.....	19
4.4.- Recollida d'informació i desenvolupament: fases.....	20
4.5.- Planificació de les sessions de pràctiques: continguts	22
5.-RESULTATS	23
5.1.- Coneixement de l'alumnat amb nee: Propostes dels professionals de la USEE.....	24
5.2.- Quadre comparatiu usee analitzades.....	25
5.3.- Un cas particular: Escola Joan rebull de Reus.....	31
5.2.1 Punt de partida.....	31
5.2.2 Problematica actual.....	31
5.2.3 Presentació criteris de distribució.....	32
5.2.4 Una oportunitat per millorar la inclusivitat.....	32
5.2.5 Beneficis del treball per una intervenció més inclusiva	34
5.4.- Us dels criteris com eina valoració: criteri geogràfic	34
6.- DISCUSSIO	35
7.- CONCLUSIONS I PROSPECTIVA	37
7.1.- Conclusions.....	37
7.2.- Prospectiva.....	42
8.- BIBLIOGRAFIA	44
9.- ANNEXES.....	46
ANNEX 1: Funcionament USEE.....	46
ANNEX 2: Temps de suport aula ordinaria.....	47
ANNEX 3: Competències alumnat USEE.....	48
ANNEX 4: Esborrany [6] Criteris i procés per accedir a una USEE.....	49
ANNEX 5 Dades d'alumne s que reben suport de la usee	50
ANNEX 6: Cumpliment criteris USEE del alumnat del Centre.....	51

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

“Que hi hagi una USEE no es sinònim d'escola inclusiva, la inclusió la fem tots.”

Resum

Les pràctiques desenvolupades a l'EAP (Equip Assessorament Psicopedagògic) m'han permès un apropament a les activitats que realitzen fora i dintre dels Centres Escolars i més concretament la intervenció que es fa mitjançant les USEE (Unitats de Suport a l'Educació Especial. Aquestes Unitats tenen com a finalitat afavorir la inclusió dels alumnes amb Necessitats Especials (NEE) amb dictamen. Mitjançant aquest treball podrem analitzar com la proposta de uns criteris¹ clars i ben definits permet millorar la distribució d'aquest alumnat i a la vegada aprofitar millor els recursos de suport dels Centres Educatius. De la mateixa manera aquesta proposta de criteris pot servir d'oportunitat per establir nous escenaris de cooperació entre les unitats de suport i el sistema docent de l'aula ordinària.

Resumen

Las prácticas desarrolladas en el EAP (Equipo de Asesoramiento Psicopedagógico) me han permitido un acercamiento a las actividades que realizan fuera y dentro de los Centros Escolares y más concretamente la intervención que se hace a través de las USEE (Unidades de Soporte a la Educación Especial). Estas Unidades tienen como finalidad favorecer la inclusión de los alumnos con Necesidades Especiales (NEE) con dictamen. Mediante este trabajo podremos analizar como la propuesta de unos criterios claros y bien definidos, permite mejorar la distribución de este alumnado y a la vez aprovechar mejor los recursos de soporte de los Centros Educativos. De la misma manera esta propuesta de criterios puede servir de oportunidad para establecer nuevos escenarios de cooperación entre las unidades de soporte y el sistema docente del aula ordinaria.

Abstract

The practices, which I have been developing by the EAP (Psychopedagogical Information Team), have allowed me to get a very close experience to those activities which they carry outside and inside from the schools and strictly speaking the intervention through the USEE (Special Education Responsible Unities). These Unities aim to encourage the inclusion from students with Special Requirements (NEE) with a final expert opinion. Through this job we will be able to analyse how the suggestion from plain and good defined opinions can improve the distribution of these students and at the same time to take a benefit from the support resources within the Educational Centres. The same way this suggestion can be useful as an opportunity to establish new scenery of cooperation within the responsible unities and the teaching staff system from the ordinary classroom.

1.- INTRODUCCIÓ

L'atenció del alumnat amb NEE ha anat canviant en els darrers anys al mateix temps que els supòsits teòrics han anat modificant la pràctica educativa. El mateix concepte de NEE introduït per M. Warnock (1999) va suposar un canvi teòric en la manera d'entendre la discapacitat i conseqüentment la manera de respondre davant aquesta des de la educació. Per a la majoria d'alumnes amb necessitats educatives especials, el centre ordinari es presenta com el millor escenari educatiu pel seu desenvolupament global. En aquest sentit la dimensió social de les dificultats d'aprenentatge supera la visió clínica que ha prevalgut durant dècades. A la pràctica això es reflecteix en la eliminació de barreres que troben sovint aquests alumnes i el recolzament i la intervenció en el propi context ordinari amb el suport de tota la

¹ Annex 4

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

comunitat educativa. Una definició de la voluntat d'aquesta escola inclusiva es la que fan uns dels autors més representatius d'aquest moviment, Ainscow (2001) “una escuela que no solo acepta la diferencia, sino que aprende de ella o Stainback (1999) “es la que educa a todos los estudiantes en la escuela ordinaria”. Aquesta escola sense diferències no esdevindrà possible sense la facilitació de processos de canvi en la filosofia dels centres amb l'objectiu de la seva millora com institució.²

Es aquesta idea la que guia el meu treball, la necessitat d'aprofitar els contextos educatius ordinaris com a eina essencial per avançar cap aquesta escola inclusiva, on l'alumne amb greu discapacitat tingui una oportunitat de participar i aprendre en aquests contextos tenint en compte les capacitats determinades de cada noi i noia. En aquest cas em centro en els alumnes amb Necessitats Educatives Especials (NEE) i dintre d'aquest grup en aquells que pateixen una discapacitat “Greu” i “Permanent”. En aquest sentit esdevé fonamental l'elaboració d'uns criteris més elaborats, que puguin ser compartits entre els diferents EAPS i que alhora siguin útils per compartir i servir d'utilitat als diferents centres i unitats educatives.

Al capítol de la part teòrica veiem com l'escola Inclusiva esdevé el marc teòric de referència per realitzar una acció eficaç amb aquests alumnes amb NEE i que encara resta molt a fer en aquest sentit. Per procedir a la identificació de les necessitats educatives especials de cada nen haurem de abordar un relativament nou enfocament rebutjant la idea de criteris homogenis i tenint molt en compte les condicions de l'entorn i com aquest incideix favorablement en el progrés dels alumnes.

Concretament, tal com especifico a l'apartat objectius, em centro en l'anàlisi i proposta de criteris (Annex 4) i procés per la distribució d'alumnes a una Unitat de Suport a l'Educació Especial (USEE) que es farà des de l'EAP. Les USEE són un mitjà per la Inclusió Escolar (LOE), unitats de recursos humans i materials per afavorir la participació de l'alumnat amb NEE en entorns educatius ordinaris. La intervenció i posada en comú entre diferents EAPS per a l'assoliment de criteris de millora en la distribució d'alumnes amb NEE greus i permanents per accedir a una USEE, pot arribar a esdevenir un exemple del desenvolupament continu dels objectius d'aquesta Escola Inclusiva. L'establiment de criteris consensuats i compartits faciliten la identificació d'aquells alumnes amb NEE greus i permanents que veritablement poden i necessiten accedir als serveis que els hi pot proporcionar una USEE. En la elaboració d'aquests criteris he tingut molt en compte el context on es produeix aquesta intervenció, es per això que durant la meua pràctica he visitat diferents Escoles i Instituts que desponien d'aquesta unitat inclusiva. Així mateix ha esdevingut essencial el coneixement que se m'ha ofert i he compartit amb el personal de l'EAP, els Centres educatius, els professionals de les diferents USEE que he visitat i en menor mesura les famílies dels alumnes, així com totes les unitats i professionals que intervenen de manera directa o indirecta (OME, CSMIJ, CDIAP, CAD, CEE...)

Allò que més il·lusió m'ha fet en elaborar aquest treball es la possibilitat de que aquest sigui de veritable aplicació i eficàcia. Els membres de l'EAP on desenvolupo el Pràcticum tenen la intenció de que així sigui. En consensuar amb la meua tutora

² Huguet, T. 2006

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

externa la direcció que volia donar al projecte, es va plantejar la possibilitat de la seva aplicació mitjançant les Comissions d'atenció a la diversitat (CAD) amb els alumnes del pròxim curs de les diferents USEE de Reus, en concret la meua participació més significativa ha estat en una Escola concreta de Reus. No obstant la observació i la experiència que he adquirit de la resta de Centres i USEE ha possibilitat realitzar una tasca més eficaç. Es tracta doncs, com desenvoluparé en el capítol pràctic, de entrar en contacte amb els professionals de la Unitat i analitzar els casos del present curs i establir els criteris³ per millorar la distribució dels alumnes amb NEE greus i permanents en la USEE per l'any vinent.

2.- JUSTIFICACIÓ

Hem tractat de utilitzar aquests criteris com a generador de noves practiques i de noves reflexions comuns entre els diferents professionals del Centre. A partir de l'establiment de les capacitats a treballar de cada alumne en concret es pot optimitzar el funcionament no només de la unitat en concret sinó també la construir una nova manera d'entendre la cooperació entre els diferents especialistes de la Escola i els tutors de l'aula ordinària que sense estar adscrits a la USEE desenvolupen una tasca molt essencial en el desenvolupament d'aquestes capacitats.

2.1.-Hipòtesis de treball

Com podem veure, diferents hipòtesis de treball centren la meua intervenció i el propòsit d'aquest projecte:

- D'una banda l'establiment d'uns criteris i processos possibilitaran una bona distribució del alumnat amb NEE greus i permanents i la millora i aprofitament dels recursos de la USEE i de la Escola a la que pertany. Amb uns criteris més clars i definits possibilitem que la USEE pugui atendre de manera eficient als alumnes que més necessiten aquest servei i optimitza el seu temps per poder donar suport si es pot a d'altres amb unes necessitats més lleus.
- D'altra banda aquesta proposta de criteris pot afavorir un coneixement i procés de reflexió sobre les mancances actuals que tenen les USEE per poder realitzar una tasca inclusiva eficient amb tot l'alumnat de la zona educativa de la ciutat.
- Finalment una senzilla proposta d'aquest criteris en un entorn adequat (en el nostre cas la CAD) podria esdevenir una eina per millorar les practiques inclusives i possibilitar canvis en la manera de treballar i pensar del centre en aquesta direcció

³ Annex 4

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

Tot això ha estat possible a través d'una anàlisi de la informació i els recursos existents envers la manera que té l'alumnat d'accedir a les USEE. La meua participació com queda reflectit durant tot el projecte no la he pogut desenvolupar des d'una posició neutral, m'he i m'han involucrat en tot moment en els diferents processos que he presenciat i això a afavorit una observació participant que pot en certa manera esbiaixar la meua valoració de les activitats realitzades però que trobo necessària per poder assolir un coneixement real i pràctic. La metodologia, com explico més endavant ha estat preferentment de tipus observacional, no he necessitat disposar d'instruments de valoració de l'alumnat doncs aquests ja s'apliquen de manera eficient a través de l'EAP que, garantint en tot moment el codi deontològic i la confidencialitat de les dades m'ha pogut proporcionar.

Si que he necessitat, però, d'un procés d'observació i de recaptació de informació mitjançant entrevistes planificades que m'han proporcionat la possibilitat d'accedir a informació qualitativa sobre la naturalesa de les experiències dels alumnes a les USEE i sobretot de l'activitat que hi desenvolupen els professionals que s'hi dediquen. Les meves practiques a l'EAP de Reus m'han possibilitat l'accés i valoració de la situació actual dels alumnes amb NEE i més concretament a aquells amb NEE greus i permanents. En aquest sentit he pogut presenciar l'elaboració de informes, valoracions i dictàmens d'alumnes que a banda de les seves necessitats especials necessiten estar integrats en un entorn ordinari que potenciï el seu desenvolupament i adquisició de competències necessàries per la seva integració en la societat.

Els criteris que hem analitzat i proposat estan resultant una eina base per l'accés a d'altres USEE del mateix municipi i seria molt interessant que aquest procés es realitze de manera semblant a d'altres municipis a través dels diferents EAPS. També es podrien adaptar uns criteris i la seua proposta a d'altres Unitats d'atenció a alumnes amb NEE com ara la Unitat de Escolaritat Compartida (UEC) .

Una manca de definició d'aquests criteris pot provocar mancances en el procés de socialització i d'aprenentatge d'aquests alumnes d'una banda i un desaprofitement en la distribució dels recursos dels centres de que disposem i una manca de referència d'aquells recursos prioritaris que s'haurien d'introduir. La finalitat de l'establiment d'aquest criteris es ajudar a una millor construcció del “camí” de cada alumne amb NEE greus i permanents en el seu desenvolupament educatiu dintre, sempre que sigui possible d'un context ordinari, d'una Escola Inclusiva.

2.2.- Objectius

Els objectius els he plantejat per possibilitar tant l'anàlisi dels criteris de distribució com el seu desenvolupament en els diferents Centres. Com es pot veure en planificar el que i el com del meu projecte, coneixement, reflexió i desenvolupament han estat els processos que l'han guiat.

Així els objectius generals que motiven la meua tasca son:

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

- Establir un mapa general dels alumnes amb NEE greus i permanents a la ciutat de Reus. Anàlisi general de les diferents USEE.
- Establir els beneficis d'aquesta proposta de criteris⁴ en la distribució dels alumnes amb NEE greus i permanent i com a eina de promoció de la millora en les practiques cooperatives d'inclusió.
- Analitzar els resultats d'una proposta concreta d'aplicació pel pròxim curs escolar, basada en aquesta elaboració de criteris, per un cas concret: La USEE d'una Escola de Reus.

Realitzar una proposta de criteris com la que hem fet des de l'EAP fa necessari un procés de d'anàlisi de les necessitats específiques de cada alumne que assistirà a una USEE, així com assolir coneixement del funcionament dels professionals que hi treballen. Primer de tot, havia de observar com treballa l'EAP, que es l'encarregat de presentar aquests criteris, a les Escoles i Instituts, per això es fa necessari:

- ✓ Conèixer els diferents nivells de valoració d'alumnes amb NEE a la ciutat de Reus. Manera de treballar del EAP de Reus.
- ✓ Analitzar els criteris generals utilitzats fins ara dels alumnes amb NEE greus i permanents basat en els criteris d'accés d'alumnes a un Centre d'Educació Especial (CEE). Qui va a una USEE, qui va a un CEE, qui fa una “compartida”?...

El coneixement sobre la realitat actual dels alumnes que integren les USEE i de la manera de treballar d'aquestes ha de ser fruit d'una observació i de una presa d'informació de la gent implicada en el seu funcionament, així necessitaré:

- ✓ Analitzar la situació actual d'accés dels alumnes de NEE greus i permanents a una USEE. Observar i reflexionar de la manera de treballar dels professionals de la Unitat, del Centre i d'altres professionals. Valorar la satisfacció actual. Visita i observació de diferents Unitats.
- ✓ Analitzar com es realitza la distribució d'alumnes amb NEE a les diferents USEE.

Com a resultat final ha de sortir una sèrie de criteris que possibilitin una millor distribució de l'alumnat, ens centrarem en:

- ✓ Proposar criteris pràctics i clars per accedir a una USEE. Analitzar i revisar els criteris per la distribució d'aquest alumnes l'any vinent.
- ✓ Realitzar una reflexió sobre la utilització de les USEE i de la seva implantació actual en una Escola concreta.

La voluntat de que aquesta proposta de criteris doni peu a petits però significatius canvis de cooperació inclusiva motiva l'establiment d'altres objectius complementaris.

- ✓ Utilitzar la distribució d'alumnes per personalitzar el camí de cadascú d'ells generant una reflexió comuna sobre com s'ha de construir aquest camí:

⁴ Annex 4

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

Dictamen, Plans Individualitzats, planificació de recursos de suport, avaluacions...

- ✓ Reflexionar sobre la utilitat d'aquests criteris en aquest procés de millora inclusiva.

L'objectiu fonamental es d'una banda ajustar la resposta educativa a les necessitats específiques de cada alumne: recursos humans, material, adequacions curriculars... i d'altra facilitar la tasca dels professionals que s'hi dediquen.

2.3.- Coneixem millor una USEE

Una USEE es una Unitat que dona Suport d'Educació Especial a alumnes amb Necessitats Especials greus i permanents susceptibles de ser escolaritzats en Centres d'Educació Especial però que amb un suport adequat puguin integrar-se al màxim al entorn ordinari del Centre Educatiu. El perfil dels alumnes que s'han de beneficiar de les USEE encara no esdevé, però, suficient clar. L'atenció de l'alumne es pot donar tant a l'aula ordinària com a dins de l'aula de la USEE amb atenció individual o grupal. La USEE la formen un psicopedagog especialista en Educació Especial i una educadora amb unes funcions ben definides, de vegades disposen també dels servei d'una vetlladora i/o mestra de suport. El màxim d'alumnes que pot assumir una USEE amb els professionals que hi disposa es de 7 o 8 alumnes que tenen dictamen elaborat per l'EAP. Les necessitats de suport son molt diverses i això delimitarà els possibles agrupaments que es facin. Les USEE van començar el seu camí a l'any 2004 amb 17 unitats a Catalunya, avui en dia s'han anat consolidant i ja son mes de 300 USEE les que conformen el panorama inclusió dels nostres Centres Educatius.

Tot i que com veurem que el context determinat de cada Centre condiona l'actuació de cada USEE, la funció d'aquestes es potenciar l'escola inclusiva i de cooperar amb l'aula ordinària tant en la elaboració dels P.I com en la preparació de materials adaptats. En aquest sentit es necessari un compromís per part del Centre, liderat pel seu equip directiu i que inclogui també al professorat, unitats de suport i comunitat educativa en general. Aquestes Unitats requereixen de la creació d'una Comissió d'atenció a la Diversitat (CAD) formada pels especialistes d'Educació Especial, l'EAP i l'Equip Directiu amb reunions periòdiques.

3.- MARC TEORIC

La tasca que he desenvolupat aquest pràcticum m'ha permès d'accedir al dia a dia dels professionals de diferents àmbit, tots en relació amb el mon educatiu. En establir el marc teòric que guia aquest treball no em puc limitar a els enfocaments o autors que influencien la meva manera d'observar i analitzar les situacions que es donen, he de fer un esforç per entendre els coneixements que guien als

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

sistemes que intervenen i interaccionen per millorar l'atenció dels alumnes amb NEE.

En aquest sentit establiré el marc teòric de manera essencial de la següent manera: **com estudiant** en analitzar els coneixements i enfocaments previs que m'han ajudat a aprendre i identificar les situacions i contextos que es donen en cada cas, fent un repàs general dels autors i àrees en la que m'he format i que han estat essencials per assolir aquesta fita. **En el cas del EAP** on mitjançant la observació i les entrevistes he pogut constatar una visió constructivista i sistèmica (que també guia el meu treball) renovada contínuament i enfrontada algunes vegades a una actitud immobilista per part de certs **Centres Educatius**. Finalment aprofitaré l'anàlisi de les **USEE** per reflectir el model d'inclusió educativa que no només guia a aquestes unitats, també ho fa de manera extensiva i necessària als altres contextos de la activitat educativa, però que esdevé el marc teòric vital per la seva raó de ser i per la seva subsistència al sistema educatiu actual.

3.1.- Com estudiant

Les exigències d'un pràcticum no podrien ser ateses sense una base fonamental adquirida durant els anys d'aprenentatge, el pas per diferents aules de la universitat, coneixement de antics paradigmes que han fonamentat d'altres de nous en un camí que mai s'acaba i que es basa en aprendre a aprendre contínuament i mai donar quelcom per definitiu. Per planificar la meva tasca a l'EAP i als centres educatius parteixo d'una perspectiva sistèmica en la que no puc establir supòsits parcials sense tenir en compte els diferents sistemes que interactuen i s'influeixen. Amb l'establiment d'aquest marc teòric cerco poder donar un fonament epistemològic a tot allò observat i desenvolupat i per això trobo essencial intentar definir el marc en que desenvolupen la seva acció altres sistemes o subsistemes com ara el psicopedagog, el centre, el professorat de l'aula ordinària i els professionals de la USEE.

En aquest punt resulten essencials els aprenentatges adquirits en la meva formació com estudiant de psicologia a la UOC. El coneixement evoluciona i molts dels paradigmes i models teòrics amb els que he crescut a la universitat no son els mateixos que van adquirir en el seu moment els professionals amb els que comparteixo aquesta experiència. No obstant en aquest apartat només em situaré en aquells enfocaments i autors damunt dels quals m'estic recolzant per adquirir coneixement de les activitats i relacions que es donen en el dia a dia del meu pràcticum.

Tota la formació que he adquirit a la universitat o altres focus de coneixement (congressos, llibres, debats...) ha generat en mi un aprenentatge general que no puc menystenir en cap cas, no obstant, si que a l'hora de realitzar aquest treball he

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

aprofitat recursos teòrics de diferents assignatures que m'aportaven coneixement específic a la situació i context treballat.

Per entendre la intervenció que es fa del EAP ha estat molt útil la tasca realitzada a Models d'Orientació Psicopedagògica on s'especifiquen competències i recursos que donin credibilitat a la tasca del psicopedagog en la seva intervenció tenint en compte les diferents etapes educatives, defensant un enfocament col·laboratiu en els diferents àmbits del sistema educatiu.

Els estudis d'Antropologia de Comportament humà fonamenten en gran part la metodologia que he utilitzat en el meu treball: lectura de fonts bibliogràfiques i d'estudis monogràfics de temàtica relacionada, consulta d'estadístiques, contacte i entrevistes...totes aquestes eines formem part d'un veritable treball de camp mitjançant les diferents unitats d'observació com ara escoles, unitats especials, l'EAP...des d'una perspectiva subjectiva, així com la formulació prèvia de preguntes intencionades per poder desenvolupar hipòtesis que puguin ser o no validades.

Matèries com Psicologia de la educació m'han facilitat entendre el treball amb perspectives multidisciplinàries i multidimensionals que es desenvolupen en els processos d'ensenyament des d'una disciplina pont i aplicada⁵ amb l'estudi del comportament humà en situacions educatives en una relació bidireccional i com un context de desenvolupament.

Precisament ha estat la matèria d'estudi que més m'ha influït en la meua pròpia reflexió envers aquest desenvolupament, el meu anàlisi subjectiu m'allunya (sense oblidar les seves aportacions) de les concepcions genetistes de Piaget en obviar el paper essencial, que penso, tenen les practiques educatives sobre el desenvolupament cognitiu i m'apropa a les tesis més socials i culturals de Vigotsky que s'articulen juntament amb els factors biològics en *“una relació complexa d'autèntica interacció i influència mútua.”*⁶ Interacció que centra el meu interès en la zona de desenvolupament pròxim ZDP tant important per poder desenvolupar una anàlisi dels alumnes amb NEE i el nivell de les tasques que pot fer amb l'ajuda dels altres i aquelles que es capaç de realitzar independentment.

Tant els enfocaments de Piaget com els de Vigotsky m'han permès identificar els contextos de desenvolupament que es donen a l'entorn educatiu. Aquesta manera de conceptualitzar el desenvolupament de l'alumne en entorns educatius es la que condueix a una concepció més actualitzada, amb una visió epigenètica, que es desenvolupa des de la teoria dels sistemes dinàmics i que concilien els factors biològics i psicològics. Això ho vaig poder desenvolupar amb la Psicologia del Desenvolupament i amb Desenvolupament i aprenentatge durant l'edat escolar on vaig assolir coneixement dels enfocaments sistèmics que hem serveixen per

⁵ Ausubel, D.P. 1969

⁶ Onrubia, J. 1997

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

explicar les intervencions que es donen amb l'alumne com un sistema obert que rep contínuament estímuls com aquells decisius provinents de sistemes semblants que configuren el seu nínxol ecològic que influeixen en aquest desenvolupament. L'enfocament ecològic de Bronfenbrenner inspira les activitats i actituds inclusive i integradores (que veurem més endavant) en adquirir amb ajuda una concepció més amplia i vàlida del seu entorn ecològic.

El seu objectiu de facilitar unes practiques educatives més eficaces i enriquidores la relacionen amb allò estudiat a Psicologia de la Instrucció que m'ha permès analitzar més específicament les situacions que es donen en el context concret de les activitats escolars d'ensenyament i d'aprenentatge i la resolució dels problemes relacionats amb la planificació curricular i la coordinació en un marc multidisciplinar en l'estudi dels fenòmens educatius. Novament es promouen dos conceptes claus, les practiques educatives escolars com motor del desenvolupament personal i la rellevància dels principis constructivistes que guien els processos escolars d'ensenyament i d'aprenentatge.

En realitzar una intervenció de caire psicopedagògic on els membres de l'EAP són psicopedagogs i diferents membres dels centres escolars i de les unitats especials també o són, em permet valorar significativament la influència de la formació rebuda en aquest àmbit. Resulta més encara d'agrair el haver pogut desenvolupar estudis d'assignatures com ara Educació Especial, Intervenció Psicopedagògica en els trastorns de desenvolupament, Dificultats d'aprenentatge i intervenció psicopedagògica. Han esdevingut essencials per la relació significativa de l'EAP i de la USEE amb alumnes amb necessitats educatives especials. La base d'aquestes assignatures resideix en el garantiment d'una resposta adequada a la diversitat de l'alumnat propiciada per unes institucions escolars comunes, inclusive i integradores. Com a eina comú, que comparteixen els membres de l'EAP, es fomentaran estructures i organitzacions dels ensenyaments i del mateix sistema educatiu que garanteixi aquesta diversitat de l'alumnat.

Vull fer esment de dues àrees d'aprenentatge que a priori poden suposar relativament allunyades de l'objecte d'estudi però que per diferents raons m'estan fent servei en l'anàlisi de les situacions que es donen en la practica real del dia a dia. Una és Psicologia del conflicte i la litigació que em permet reflexionar envers les situacions conflictives que es donen, com no podria ser d'altra manera en el si de les institucions, en les reunions, CADS, en les relacions entre els diferents serveis que sense arribar a una negativització molt significativa del altre si que afavoreix l'establiment d'estereotips i idees preconcebudes i moltes vegades immobilistes que el psicopedagog de l'EAP han de saber reconduir com un dels seus objectius principals per poder assolir canvis significatius. L'altre matèria és sense cap dubte la de Sociogènesi de la Psicologia (i jo que abans de fer-la pensava: “per a que pot servir això?”) per a mi adquireix una importància fonamental els processos de autoreflexió en equip i sobre tot de manera individual sobre la experiència de la intervenció, la importància de cometre errors i esdevenir

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

mitjançant aquesta autoreflexió conscient d'ells. D'aquesta manera com s'esmenta al mòdul⁷ “*l'objecte de coneixement passa a tenir una relació indissociable amb el subjecte de coneixement*”. Aquesta autoreflexió i una tasca de col·laboració en equip es la que hauria de fonamentar una intervenció eficaç dels sistemes psicopedagògics i docents.

3.2.- Treball a l'EAP

L'assessorament psicopedagògic l'hem d'entendre com un mitja per oferir des de d'institució escolar respostes educatives adequades a qui van dirigides. Les funcions (que podem veure al primer capítol) que desenvolupen son les marcades pel Departament d'ensenyament de la Generalitat de Catalunya.

Haver cursat assignatures com ara **Models d'orientació psicopedagògica** o les relacionades amb la **intervenció psicopedagògica i desenvolupament o dificultats d'aprenentatges** esdevenen essencials per poder valorar la tasca que des de aquest servei es desenvolupa. He pogut comprovar que els psicopedagogs de l'EAP han de desenvolupar tasques que exigeixen una formació i reciclat continu en àrees molt diferents que son les que els hi proveeixen el seu marc teòric d'intervenció. A partir d'una classificació de Cesar Coll⁸ les podríem establir en:

Formació bàsica	Formació específica	Formació intervenció psicopedagògica
En processos psicològics	En processis educatius	Psicologia Clínica
	Assessorament col·laboració NEE...	i Psicologia Social, de les organitzacions...

1.- Formació dels professionals de la psicopedagogia.

L'acció d'intervenció que fa el EAP adquireix una dimensió eminentment constructivista on el context adquireix un significat essencial en relacionar-se constantment amb les interaccions socioeducatives en que esta involucrat (Monereo, 1996) En aquest sentit i dins d'un enfocament col·laboratiu els esforços continus que he pogut observar que fan els psicopedagogs per que la seva figura adquireixi un ampli sentit col·laboratiu, es basa en la intenció permanent de que la seva figura estigui inclosa dins de l'equip de professionals del centre on treballa, evidentment amb funcions

⁷ Albertin, P. 2003: Sociogènesi de la psicologia científica. Barcelona: FUOC.

⁸ Coll, C. 1999

"Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

especials. Aquest enfocament educacional-constructiu, segons Monereo⁹, requereix:

- El desenvolupament com un procés continu de culturització.
- Importància del context social on es produeix la interacció dels agents mediadors i l'alumne.
- L'abstracció i l'autonomia de l'alumne com a principal objectiu dels educadors.
- La relació entre la qualitat de la interacció social rebuda amb la gestió de coneixement de l'alumne.

Aquestes premisses, trobo que bàsiques per entendre el tipus d'intervenció que cerquem, poden tenir la seva base en la zona de desenvolupament postulada per Vigotsky (1979) on el nen adquireix noves competències a través de la activitat mental-constructiva mitjançant les ajudes dels docents, per aconseguir nous graus d'autonomia. La analogia de la bastida¹⁰ sovint es utilitzada per explicar esta relació en el creixement personal de cada alumne. Cada alumne... cada alumne esdevé un món, això es veu d'una manera més clara encara quan tractem amb alumnes amb NEE.

Des d'una perspectiva constructivista l'acció fonamental es la prevenció i optimització continua de les situacions que es produeixen que facilitin un assessorament eficaç. En el nostre cas pràctic l'acció de l'EAP en aquest sentit es basa en el intent de potenciar el bon funcionament dels recursos del centre en l'atenció amb l'alumne amb NEE. Això incideix en una millora de la gestió i coordinació d'aquests recursos: espais, horaris, adaptacions i programacions curriculars especials, relació amb les famílies...Aquests diferents contextos d'interacció han de considerar-se com "*un conjunt d'elements interdependents*"¹¹ però relacionats i afectats pels altres en funció de la intervenció que l'assessor realitzi.

Això porta a un anàlisi sistèmic de l'àmbit educatiu (l'escola com un sistema que aprèn¹²) que s'ha de mirar de manera global i integrada, no podem aïllar per exemple el significat que té determinat comportament d'un alumne sense tenir en compte les relacions que es produeixen amb el sistema o context interactiu que es qui li atorga el seu significat. Aquest sistema escolar no ho podríem entendre sense les relacions sistèmiques que manté amb altres sistemes de caire social, polític i de la salut que fa que el assessor hagi de realitzar una tasca multidisciplinària continua. Això es veu reflectit per exemple amb les comissions i reunions permanents i periòdiques que mantenen, establint convenis de col·laboració, amb serveis i unitats com el CREDA, CSMIJ, CDIAP, CEE... totes

⁹ Monereo, C. 1999

¹⁰ Wood, Bruner i Ross, 1976

¹¹ Monereo, C. 1999

¹² Huguet, T. 2006

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

aquelles necessàries per compartir el significat i el sentit de la intervenció psicopedagògica. Parlem doncs de la creació de contextos de col·laboració tant a nivell primari amb els alumnes, les seves famílies i el sistema docent i després amb altres professionals clarificant rols i límits però en l'àmbit de la cooperació permanent.

La funció assessora dels EAP els responsabilitza en tasques d'afavoriment destinades a produir processos de reflexió sobre com es poden millorar les relacions entre aprenentatge i desenvolupament en els alumnes amb NEE. Des d'una perspectiva interactiva del desenvolupament podrem oferir les eines i metodologies necessàries per afavorir millores en l'autonomia educativa i social d'aquests alumnes.

3.3.- Centres Educatius

Com hem mencionat abans, l'assessorament psicopedagògic que es realitza a través de l'EAP es realitza en el context concret de la institució educativa, això implica disposar de coneixement psicopedagògic específic que s'ha d'aplicar (C.Coll,1999). Una de les principals funcions en un centre educatiu a de ser el proporcional un marc conceptual i psicopedagògic d'acord amb els principis curriculars i organitzatius que fonamenta la Ley Orgánica de Educación (LOE 2006).

Les principals diferències que es poden donar en la relació entre el nostre EAP i els centres educatius on es realitzen les intervencions tenen a veure amb el funcionament del sistema que utilitza el centre, amb els seus propòsits institucionals que normalment es recullen en el Projecte Educatiu del Centre (PEC) i altres instruments. Normalment ens hi trobem amb una diferència de plantejament envers les tasques educatives que s'hi desenvolupen. Mentre que com hem vist abans, l'enfocament eminentment constructivista de la intervenció del EAP es basa en la optimització dels processos d'aprenentatge que es donen en les interaccions socioeducatives, en els centres educatius els processos esdevenen més estàtics, els continguts curriculars es consideren coneixements predefinits i es tendeix a simplificar les situacions que es donen sense arribar a assolir la seva veritable magnitud.

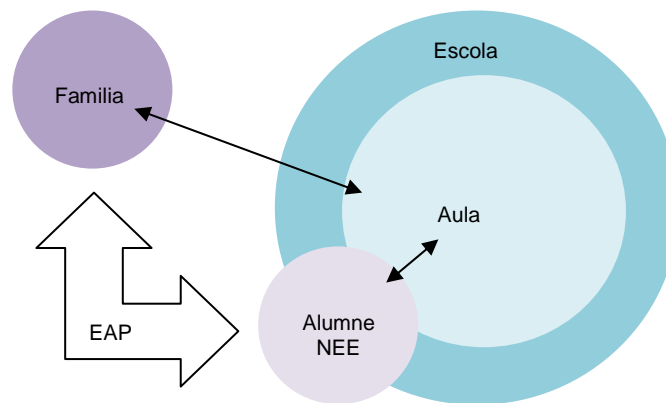
La intervenció en el centre en forma d'assessorament no es pot prendre a la lleugera si vol esdevenir eficient, moltes vegades *“s'ha de donar suport als centres per que aprenguin a canviar en la direcció adequada”*¹³, un exemple d'això seria la presentació de nous criteris per afavorir la inclusió a les aules, això implicarà conèixer el funcionament dels sistema tant educatiu com cultural del Centre. L'assessorament serà significativament diferent segons el model organitzatiu i les

¹³ Monereo, C. 2003

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

practiques educatives del centre. Hem de tenir en compte que el marc institucional d'una naturalesa eminentment ideològica i estructural, es qui normalment predomina limitant moltes vegades els models didàctics dels docents i el propi model d'intervenció psicopedagògica que intenta desenvolupar l'EAP.

A l'hora d'establir aquesta intervenció ens hem basat en un enfocament constructivista de tipus mediacional o col·laboratiu on els àmbit d'intervenció es conceben com a sistemes de diferent nivell de complexitat i extensió.¹⁴ Hem de saber arribar a establir unes estructures de cooperació on amb l'ajuda del centre i dels seus professionals es pugui operar *“un cambio cualitativo en la representación de determinada situación y/o en su ejecución practica”*¹⁵

Intervenció del EAP en la cerca de la cooperació

3.4.- Treball amb les USEE.

Tot i que resulta evident la seva influència en tots els contextos i àmbits que he mencionat abans he escollit l'apartat de treball amb les USEE per distingir el model teòric principal que guia el meu treball i el de aquestes unitats, el de la escola inclusiva, sense aquest una USEE no te cap sentit, sense aquest una USEE pot perdre la seva funció i desaparèixer, ens hi juguem molt doncs. L'escola Inclusiva doncs esdevé el marc teòric de referència per realitzar una acció eficaç amb aquests alumnes amb NEE greus i permanents i encara resta molt a fer en aquest sentit. La intervenció i posada en comú entre diferents EAPS per a l'assoliment de criteris de millora en la distribució d'alumnes amb NEE greus i permanents per accedir a una USEE, pot arribar a esdevenir un exemple del desenvolupament continu dels objectius d'aquesta Escola Inclusiva.

¹⁴ Monereo, C. 2003

¹⁵ Solé, I. 1989

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

L'atenció del alumnat amb NEE ha anat canviant en els darrers anys al mateix pas que els supòsits teòrics han anat modificant la pràctica educativa. El mateix concepte de NEE introduït per M. Warnock (1999) va suposar un canvi teòric en la manera d'entendre la discapacitat i conseqüentment la manera de respondre davant aquesta des de la educació.

En aquest sentit la dimensió social de les dificultats d'aprenentatge supera la visió clínica que ha prevalgut durant dècades. Així la eliminació de barreres que troben sovint aquests alumnes i el recolzament i la intervenció en el propi context ordinari amb el suport de tota la comunitat educativa. Una definició de la voluntat d'aquesta escola inclusiva es la que fa un dels autors més representatius d'aquest moviment, Ainscow (2001) “una escuela que no solo acepta la diferencia, sino que aprende de ella o Stainback (1999) “es la que educa a todos los estudiantes en la escuela ordinaria”. Per poder avançar en aquesta fita esdevé fonamental una adaptació curricular específica per a cada cas agafant l'exemple per exemple de Wehmeyer (2003) o Schumm, Vaughn i Leavell (1994) i atenent recomanacions de la UNESCO (2001) i The European Agency for development in Special Needs Education (2003) que afavoreixen noves bones practiques¹⁶ com les identificades en els procediments de planificació multi nivell como per exemple el de Collicot (1991) que descriu més endavant en el procés de millora de les USEE en relació amb l'aula ordinària.

Es aquesta idea la que guiarà el meu treball, la necessitat d'aprofitar els contextos educatius ordinaris com a eina essencial per avançar cap aquesta escola inclusiva, on l'alumne amb greu discapacitat tingui una oportunitat de participar i aprendre en aquests contextos tenint en compte les potencialitats determinades de cada noi i noia. Es en aquest sentit que esdevé fonamental l'elaboració de criteris més compartits entre els diferents EAPS i que alhora siguin útils per compartir i explicitar als diferents centres i unitats educatives.

4.- PART PRÀCTICA

Al capítol anterior he desenvolupat el marc teòric en que es basa el meu projecte. Mitjançant la observació i les entrevistes realitzades durant les meves pràctiques a l'EAP i als centres i unitats he pogut constatar una visió constructivista i sistèmica on l'escola actua com un sistema obert i l'aula ordinària es el context on l'alumne desenvolupa el seu procés d'ensenyament, aprenentatge i coneixement del mon social. El meu projecte vol centrar-se en l'anàlisi de les USEE per reflectir el model d'inclusió educativa que també intenta ser una guia en altres contextos de la activitat educativa, en aquest sentit el document “Index for Inclusion” de Booth & Ainscow ha suposat un punt de partida essencial en la meua visió de la inclusió i de establir la proposta dels criteris. En el cas de aquestes unitats, la inclusió educativa esdevé el marc teòric vital per la seva raó de ser i per la seva subsistència al sistema educatiu actual.

¹⁶ Ruiz, R. 2008

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

Tota la tasca desenvolupada durant aquest mesos als centres m'ha proporcionat un gran coneixement del dia a dia en aquest treball educatiu integrador i servirà per mes endavant poder desenvolupar conclusions envers les practiques desenvolupades.

4.1.-Metodologia

Com he mencionat abans les entrevistes i la observació han estat les eines utilitzades en la meva cerca de coneixement.

D'utilització de la entrevista¹⁷ a partir de pautes d'interacció verbal, immediata i personal, guiades per les graelles que he elaborat on, a partir d'una reflexió prèvia he elaborat una sèrie de preguntes respecte a les variables contextuals que vull mesurar. La intenció es obtenir dades que no son mesurables directament, basades en les declaracions dels subjectes. He utilitzat principalment la entrevista no dirigida per poder detectar les dimensions mes importants que es produeixen a les USEE, veure les peculiaritats de cada unitat. Així m'ha proporcionat també desenvolupar una relació empàtica simplement en escoltar les narracions i punts de vista que no poden expressar. Si be es cert que he planificat també entrevistes mes estructurades aquestes mai han estat tancades, a la practica han estat entrevistes mols flexibles on he prioritzat el coneixement de l'ambient educatiu del entrevistat basat en les seves experiències i percepcions.

La metodologia observacional m'ha proporcionat una informació qualitativa¹⁸ de les relacions que s'estableixen a l'àmbit educatiu on he desenvolupat la meva intervenció i m'han ajudat a entendre els processos que es desenvolupen en la interacció diària dels diferents sistemes que conformen la educació dels alumnes amb NEE. No hagués estat possible una observació eficient sense la planificació prèvia de guions temàtics elaborats específicament per cada sessió.

La meva experiència s'ha convertit en una veritable investigació etnogràfica on he observat, escoltat, parlat i reflexionat sobre la vida quotidiana a l'EAP a les escoles i instituts i a les seves USEE. Gracies al tarannà dels professionals educatius amb els que he compartit aquest mesos m'he sentit partícip en les intervencions i diàlegs que s'han anat produint.

Aquestes reflexions conjuntes m'han permès accedir als diferents problemes que es presenten en el dia a dia de la Escola i han ofert diferents punts de vista tots ells molt enriquidors. Es per això que aquest projecte es principalment un treball de reflexió que vol promoure la col·laboració entre els professionals docents envers una millora de la educació inclusiva. L'apartat teòric s'ofereix doncs com un puntal des d'on puc realitzar les interpretacions de tot allò observat, escoltat, apuntat...

¹⁷ Padua, J 1979.

¹⁸ Giné, C. 1997

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

La meua postura no ha estat neutral, no es possible, he format part activa i així he practicat una observació participant en el dia a dia, entenent totes les posicions, comprovant que la veritat absoluta no existeix i trobant en les justificacions dels docents maneres diferents d'entendre i construir significació en el context educatiu.

Com a eines per recollir la informació adquirida han esdevingut essencial la creació d'una sèrie de graelles (veure annex) dissenyades per optimitzar la recollida de dades.

4.2.-Concreció de objectius

Aquesta tasca etnogràfica participant ha estat precisament la que m'ha fet replantejar i revisar els objectius previs que havia establert i modificar-los en alguns casos per altres de nous en els que m'he basat per planificar la meua intervenció.

Realitzar una proposta de criteris com la que em proposo realitzar fa necessari un procés de recerca i d'anàlisi de les necessitats específiques de cada alumne que assistirà a una USEE, així com assolir coneixement del funcionament dels professionals que hi treballen.

Observació treball de l'EAP que es l'encarregat a través dels seus psicopedagogs de presentar aquests criteris a les Escoles, per això he necessitat:

- ✓ Conèixer els diferents nivells de valoració d'alumnes amb NEE a la ciutat de Reus y la manera de treballar del EAP de Reus.
- ✓ Conèixer el funcionament de les USEE a les escoles i instituts.
- ✓ Analitzar els criteris generals utilitzats fins ara dels alumnes amb NEE greus i permanents. Qui va a una USEE, qui va a un CEE, qui fa una “compartida”?...

Informació envers la realitat actual dels alumnes que integren les USEE i de la manera de treballar d'aquestes ha de ser fruit d'una observació i de una presa d'informació de la gent implicada en el seu funcionament, així necessitaré:

- ✓ Analitzar la situació actual d'accés dels alumnes de NEE greus i permanents a una USEE¹⁹. Contactar amb la manera de treballar dels professionals de la Unitat, del Centre i d'altres professionals. Valorar la satisfacció actual. Visita i observació de diferents Unitats.
- ✓ Observació i recollida informació del funcionament de la CAD, com a comissió on s'organitza i es dona suport a la funció inclusiva de la USEE.
- ✓ Observació i recollida informació envers resposta educativa a les necessitats específiques de cada alumne: recursos humans, material, adequacions curriculars...

Proposta i desenvolupament de criteris que possibilitin una millor distribució de l'alumnat amb necessitats greus i permanents a les USEE, em centraré en:

¹⁹ Annex 1

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

- ✓ Proposar criteris pràctics i clars per accedir a una USEE.. Analitzar i revisar els criteris per la distribució d'aquest alumnes l'any vinent.
- ✓ Realitzar una reflexió sobre la utilització de les USEE en diferents Centres i de la seva implantació actual.

Aprofitament de la proposta de criteris per millorar la pràctica inclusiva.

L'objectiu fonamental es d'una banda ajustar la resposta educativa a les necessitats específiques de cada alumne: recursos humans, material, adequacions curriculars... i d'altra facilitar la tasca dels professionals que s'hi dediquen. La presentació dels criteris porta associada un apropament a la realitat de l'alumne i a un esforç de tots els docents d'establir nous àmbits de treball cooperatiu.

4.3.- Recollida de dades: professionals involucrats

En fer us d'una metodologia quantitativa, el sistema educatiu i les seves diferents dimensions (Organització, comunicació, cooperació...) son las que m'han permès i obligat a elaborar els instruments que he utilitzat (guions, entrevistes, qüestionaris...) així mateix la informació aconseguida després d'una extensa cerca bibliogràfica m'ha permès “parlar” el mateix idioma que les persones amb les que he participat i alhora he pogut presentar propostes i idees milloradores que han estat ben rebudes.

Una classificació de les persones que m'han facilitat un coneixement essencial seria la següent:

Membres EAP. Els membres del EAP de Reus i el seu gran recolzament, m'han proporcionat un material de benvinguda pels nous membres que m'ha possibilitat una ràpida “aclimatació” al funcionament del equip:

- Directora del EAP i psicopedagoga.
- 8 psicopedagogs
- 2 treballadores socials
- Equip del Centre de Recursos pedagògics (CRP)
- Equip d'assessorament en llengua i cohesió social (ELIC)

L'anàlisi de la manera de treballar de les USEE m'ha possibilitat la visita i observació de gran part de les Escoles i Instituts que disposen d'aquestes unitats:

- Escola Joan rebull (Es la escola on mes temps he desenvolupat la meva tasca)
- Escola Montsant.
- IES Domènech i Montaner
- IES Gaudi (Es l' institut on mes temps he desenvolupat la meva tasca)

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

Centres educatius. Mes concretament la CAD ordinària i social on els diferents professionals del sistema docent desenvolupen les tasques d'organització i desenvolupament de la atenció a la diversitat:

- Equip directiu de la escola.
- Cap d'estudis
- Tutors.
- Mestra Educació Especial.
- MALL (primària i només en una escola)
- Tutor/a USEE
- Treballador/a Social.
- Logopedes, Tutor Aula Acollida...

Unitats de Suport Escolar (USEE) La Unitat on més temps he passat observant, preguntant²⁰, escoltant, es on millor es constaten les mancances que encara s'observen en la integració del alumnat amb NEE a l'aula ordinària. El personal varia segons sigui una Escola o Institut i pel nombre d'alumnat.

- Pedagoga.
- Educadores.
- Mestre/a psicopedagoga
- Mestre/a suport.
- Llevadora.

Les pràctiques que estic desenvolupant m'ha permès d'accedir a intervencions i valoracions que han complementat el meu coneixement del medi en que es desenvolupa la intervenció psicopedagògica. He participat en diferents valoracions d'alumnes amb contacte amb altres professionals relacionats amb l'àmbit educatiu:

- Equip professional del CREDA.
- Equip professional CSMIJ.

La idea de escollir les Escoles i Instituts on he desenvolupat gran part de la meva pràctica no ha estat aleatòria. Volia tenir una visió significativa del funcionament de les USEE de la ciutat, les USEE que he visitat presenten trets diferents, en quan a tipologia d'alumnat, filosofia inclusiva del centre, antiguitat... això m'ha permès obrir-me a les diferents realitats que ha d'afrontar una USEE.

4.4.- Recollida d'informació i desenvolupament: fases

4.4.1: Fase 1: Recollida d'informació general prèvia sobre inclusió i específica del treball de les USEE (Annex 1). Duració: primeres setmanes de manera intensiva i durant tota la pràctica.

²⁰ Annex 1

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

Ha estat el treball més exigent, llibres, articles, revistes, PowerPoint... m'han permès la elaboració dels guions i les graelles així com el poder seguir sense “perdre'm” els diàlegs i conversacions del dia a dia. En la part final, dedicada a la bibliografia vaig deixant constància d'aquesta documentació.

4.4.2: Fase 2: Aprenentatge manera de treballar de l'EAP. Duració: 2 primeres setmanes i partir de llavors 1 dia a la setmana.

Essencial per poder entendre les intervencions que fan als Centres Educatius. M'ha facilitat molt la tasca una carpeta “de benvinguda” que proporcionen al psicopedagog que arriba nou a la unitat perquè agafi ràpidament la manera de treballar. En poc temps he pogut veure com funciona el sistema de derivacions, informes, valoracions... per motius de confidencialitat no puc de moment adjuntar cap document, alguns d'ells han estat bàsics pel desenvolupament dels criteris que hem proposat i que tenen la seva base en documents del departament de Educació de la Generalitat de Catalunya. Així mateix he tingut accés a informació sobre els alumnsats previ compromís de confidencialitat i permís dels familiars de l'alumnat.

4.4.3: Fase 3: Coneixement sobre funcionament de les USEE²¹. Duració: 2 dies a la setmana.

La part més gratificant sens dubte, el contacte amb els nens en el meu treball no era el punt prioritari, però sense voler s'ha anat convertint en un punt essencial, no només a nivell emocional sinó també a nivell d'aprenentatge de les capacitats i potencialitats i desitjos de romandre preferentment en un entorn ordinari, amb els seus companys. Les mestres de suport m'han proporcionat una informació essencial, de manera de treballar, de horaris de suport, de valoració de la USEE. Les graelles que figuren a l'Annexa s'han utilitzat per recollir aquesta informació.

Documentació:

Funcionament USEE (ANNEX 1)

Distribució horaris suport alumnat USEE (ANNEX2)

Competències alumnat USEE (ANNEX3)

4.4.4: Fase 4: Participació activa en les CAD. Duració: 2 dies a la setmana.

Ja amb una base sòlida i els criteris cada cop més establerts i definits, la participació a la CAD ha permès donar sentit al meu projecte, realment és aquesta comissió la que coordina les activitats inclusives al centre. Hem aprofitat la presentació de criteris i la distribució de l'alumnat susceptible de utilitzar recursos de la USEE per l'any que ve, per fomentar canvis i processos de millora en una millor integració dels Alumnes amb NEE a l'aula ordinària. Així a partir del dictamen d'un alumne realitzat pel psicopedagog assignat al centre, hem promogut la elaboració o revisió dels PEI personalitzant la atenció educativa als mateixos, hem aplicat els criteris per veure la seva validesa i s'han començat a coordinar i distribuir horaris de suport al tutor ordinari que poden fer els professionals i unitats que disposa el Centre.

²¹ Annex 1

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

En tot aquest procés m'ha guiat la supervisió de la meva tutora externa i directora de l'EAP, la Josefina Monné i Monné i els diferents psicopedagogs de cada Centre. Hem treballat plegats en la proposta dels criteris de distribució de les USEE i hem anat comentant i consensuant la meva tasca practica a les escoles i instituts.

Documentació:

Esborrany proposta Criteris USEE (ANNEX4)

Dades alumnes/coordinació alumnes USEE (ANNEX5)

4.5.- Planificació de les sessions de pràctiques: continguts

Guions temàtics:

Aquesta part practica ha resultat molt gratificant i motivant, el preu a pagar ha estat una continua planificació dels aspectes a desenvolupar en el dia a dia a la Escola , Institut, EAP... la planificació i elaboració de guions m'han permès seguir el dia a dia i establir les prioritats del coneixement que havia d'adquirir generalment relacionades amb els criteris de distribució que volíem presentar. Així a banda de les graelles que figuren a l'annex i amb la mateixa importància els **guions temàtics** han contribuït de manera significativa a la adquisició de dades i elaboració de criteris.

VARIABLES DETERMINANTS EN CRITERIS

A partir de:

- Context concret del centre
 - Perfil dels professionals. Estructura
 - Famílies implicades
 - Tipologia alumnat
 - Participació contextos ordinaris

- **Definir les competències de cada alumne** i establir relació d'allò que es pot fer des de la USEE amb els professionals que te i els altres de que disposa el propi centre (EE) coordinació a través del CAD.
 - Programació curricular del alumne USEE i la seva adaptació.
 - Quin son alumnes USEE + *àngel de la guarda*?
 - Quin son alumnes compartida?
- **Establir límits d'inclusió d'alumnes USEE** Segons la experiència d'aquest any i segons els criteris mínims d'accés a una USEE.
 - Autonomia personal
 - Convivència/relació/hàbits socials...
 - Comunicació/llenguatge
 - Autonomia per l'accés al currículum. A quin currículum arribem?

"Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

- Com afecta el procés d'ensenyament-aprenentatge dels companys d'aula? Acció per significar els beneficis.
- **Planificar i coordinar** distribució temps alumnat NEE
 - Agrupaments ordinaris
 - Musica, Plàstica, Gimnàstica...
 - Que mes poden fer
 - Grups reduïts/altres (desdoblaments...)
- **Avaluació específica** Alumnat NEE. La avaluació com una eina més d'integració.

5.-RESULTATS

El principal resultat de la meva tasca ha estat el poder presentar, juntament amb la directora de l'EAP, la Sra Josefina Monné i Monné una proposta més definida dels criteris per la distribució dels alumnes USEE (veure ANNEX 4). Basant-nos en criteris elaborats de manera general per l'accés d'alumnes amb NEE a centres d'educació especial, hem fet un nou redactat donant regularitat als criteris, definint els nivells de discapacitat en aquells criteris que no fossin clars i donant importància a la variable geogràfica que després analitzarem. Així mateix, hem cregut necessari, no tant com a criteri, sinó com a recomanació, recordar allò que esdevé la raó de ser de les USEE que es el seu marcat objectiu inclusiu i que això significa donar prioritat a l'aula ordinària com espai on l'alumne i la USEE haurien de desenvolupar la seva activitat.

A partir de les entrevistes i observacions realitzades als diferents Centres que he visitat he representat en un quadre comparatiu la informació que considero significativa per poder arribar a concretar el propòsit d'aquest treball:

- D'una banda assolir coneixement sobre el funcionament de les USEE i el seu Centre de referència en relació amb la integració dels alumnes amb NEE greus i permanent.
- Veure com una millor concreció dels criteris proposats de quins son els alumnes prioritaris d'USEE pot facilitar una millor distribució no només de recursos i de suport sinó també d'una millor coordinació i planificació entre la USEE i l'aula ordinària.
- Com a conseqüència d'això el quadre comparatiu ens pot ajudar a reflexionar sobre la importància de desenvolupar practiques inclusives des d'una vessant cooperativa.

El fet de transcriure tota la informació recollida en aquest quadre possibilita i facilita la posterior discussió de les aportacions que he realitzat i assolir el coneixement necessari per poder establir conclusions relacionades amb el coneixement adquirit.

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

Ha estat en una de les escoles, la Escola Joan rebull on he desenvolupat durant mes temps la meva tasca d'observació i entrevistes fet que em possibilita presentar de manera particular els resultats de la meva participació en les activitat desenvolupades tant a la USEE com a les diferents CAD realitzades on es pot apreciar el procés de proposta dels criteris que varem analitzar al EAP. Com ja explico a les conclusions cada Escola es un mon amb el seu context diferenciats que determina les practiques que es realitzen i la meva experiència en aquesta Escola determinada no es pot traslladar de la mateixa manera a una altra sense abans realitzar un procés de comprensió del context concret on es vol desenvolupar aquesta intervenció. De les entrevistes i la observació dels professionals de la USEE i dels altres suports per l'Educació Especial que te la Escola he pogut elaborar la següent graella amb la seva percepció sobre com es pot millorar el coneixement de l'alumnat amb NEE.

5.1.- Coneixement de l'alumnat amb NEE: Propostes dels professionals de la USEE.

<u>Que sap el tutor del treball i capacitats del seu alumne</u>	Graella d'evolució bidireccional.	
	Metodologies de treball mes dinàmiques i flexibles	Treball per projectes
		Grups flexibles
		Treball per racons.
Adaptacions que poden realitzar els tutors a l'aula ordinària.	Material	
	Avaluació	
	Seguiment	
<u>Que sap la USEE de com treballa l'alumne a classe ordinària?</u>	Fer la USEE mes visible. Que agafi significat de recurs tant per nens amb NEE greus i permanents. Com per a la resta d'alumnes Valors I diferencies.	
	Petits grups, grans grups, individual/parelles	
	Per racons.	
	Grups heterogenis/homogenis...	
	Per projectes.	
<u>Que saben els companys de classe de l'alumne USEE</u>	Capacitats/potencial.	
	On va? Que li agrada?	
	Com li podem ajudar.	
	Sobreprotecció o tutorització.	
<u>Que saben les famílies del treball que es fa amb el seu fill.</u>	"Vacunar" de cara a secundaria.	
	Creació fitxa	
	Crear un espai d'experiències	Dubtes
		Neguits (quan vagi a secundaria)
		Assessorament Professional (associacions...)
Allò en que tots els responsables de les diferents USEE es posen d'acord es que el perfil de l'alumnat que es pot beneficiar de la USEE no es troba ben definit.		

5.2.- Quadre comparatiu USEE analitzades

	VARIABLES	USEE ESCOLA JOAN REBULL	USEE IES GAUDI	USEE IES DOMENECH I MONTANER	USEE ESCOLA MONTANT
ESCOLA	Descripció Escola	Escola pública de Reus que depèn del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. Imparteix educació infantil i primària en tres línies, des de parvulari de tres anys fins a sisè de primària	Institut públic d'ensenyament secundari amb la següent oferta educativa. Educació Secundària Obligatòria (ESO), Batxillerat. Cicles formatius. Grau mitjà) i Pràctiques en empreses	Institut públic d'ensenyament secundari, on es poden cursar els estudis corresponents a Educació Secundària Obligatòria (ESO), Batxillerat. Cicles formatius. Grau mitjà) i Pràctiques en empreses	Escola pública de Reus que depèn del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya. Imparteix educació infantil i primària en dos línies, des de parvulari de tres anys fins a sisè de primària. També te un servei de llar d'infants.
	Filosofia inclusiva	Es troba en un procés de millora de les pràctiques inclusives mitjançant oportunitats com les que ofereix el desenvolupament d'una USEE.	Institut de gran tradició inclusiva, aquesta filosofia l'ha liderat des de fa anys l'equip directiu. Personal molt motivat en aquest procés.	Institut de gran tradició inclusiva liderada per l'equip directiu i reforçada pel lideratge que realitza el personal de la USEE envers la resta del sistema docent.	Des del seu començament es va desenvolupar una filosofia integradora. Es donen més dificultats en integrar al professorat nou vingut en aquesta manera de treballar que amb els docents més veterans.
	Unitats de suport	Mestra E.E. + MALL+ Aula Acollida + USEE+ vetlladora	Psicopedagoga + Mestre pedagogia terapèutica + Mestra suport+ vetlladora + Aula Acollida + USEE	Psicopedagog + vetlladora+coordinadora pedagògica + USEE Grups reduïts treball diversitat+curs diversificació. Aula acollida	Mestra de Educació Especial + USEE + EAP

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

USEE	Estructura USEE	1 psicopedagoga. 1 educadora.	2 psicopedagoga. 1 educadora.	1 psicopedagoga. 1 educadora.	1 Psicopedagoga 1 Educadora
	Tipus discapacitat alumnat USEE	7 ALUMNES Principalment alumnes amb Autisme, Trastorns generals del Desenvolupament.	11 ALUMNES Principalment alumnes amb Trastorns de Conducta i trastorns greus d'aprenentatge.	10 ALUMNES Principalment alumnes amb Trastorn General Desenvolupament i Síndrome de Down.	8 ALUMNES Síndrome Down Trastorn General Desenvolupament Trastorn Conducta
	Aula ordinària com espai prioritari	La USEE estableix una planificació a començament d'any establint l'horari dins de l'aula ordinària i de la USEE. L'espai prioritari es la USEE.	La USEE estableix una planificació a començament d'any establint l'horari dins de l'aula ordinària i de la USEE. Els professors es mostren generalment receptius a deixar entrar a l'aula al personal USEE:	La USEE estableix una planificació a començament d'any establint l'horari dins de l'aula ordinària i de la USEE. Els professionals de la USEE estan treballant en una millora de la integració dels alumnes.	Personal de la USEE entra molt poc a l'aula per l'alt grau de desenvolupament integrador dels docents. Instrumentals es solen impartir a l'aula USEE, social i naturals si al aula. La Educadora Especial si entra mes a l'aula ordinària.
	Estil pedagògic USEE	Les àrees instrumentals : matemàtiques i llengua es treballen mes a la USEE. Es realitza una gran tasca en adaptació de material	Les àrees instrumentals : matemàtiques i llengua es treballen mes a la USEE. Personal molt compromès amb els processos integradors dels alumnes USEE. No es prioritza l'ús de material alternatiu. De vegades s'utilitzen diferents tipus d'agrupament.	Les àrees instrumentals : matemàtiques i llengua es treballen mes a la USEE. Es fa material personalitzat per cada alumne que s'actualitza cada any. Prioritzen llibres ordinaris. Elaboració d'assignatures optatives pròpies de la USEE (Ex. "coneixement d'entorn")	Les àrees instrumentals : matemàtiques i llengua es treballen mes a la USEE. Es fa material personalitzat per cada alumne que s'actualitza cada any.
	Estil pedagògic Aula Ordinària	Segueixen línies semblant als companys sense gaire adaptació. Els agrupaments son els ordinaris. Alguns	Les àrees instrumentals es fan en grups partits. Encara que el tipus de treball esta lleugerament adaptat, ha	La USEE s'encarrega de la distribució dels alumnes a l'aula ordinària i prioritzen agrupació d'alumnes a la mateixa aula	Les àrees instrumentals es fan en grups partits. Ha d'haver un canvi en el estil de treball a l'aula, mes

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

		alumnes es limiten a area artística. Son nens molt afectats per poder estar a l'aula ordinària.	d'haver un canvi en el estil de treball a l'aula, mes participatiu amb l'alumne USEE.	ordinària per optimitzar horaris.	participatiu amb l'alumne USEE.
	Coordinació Unitats suport alumne NEE	Es vol continuar millorant la coordinació que es fa entre les diferents unitats de suport que treballen amb els mateixos alumnes però sense un treball conjunt definit.	Es realitza preferentment a partir de les reunions que mantenen USEE-psicopedagoga-EAP i de les CAD que es fan.	El Centre disposa d'un psicopedagog amb el la USEE fa una reunió setmanal. Els alumnes de la USEE reben atenció en grups reduïts. Existeix una gran coordinació entre les diferents unitats liderades pel psicopedagog del Centre.	En aquesta escola no hi una distinció clara d'alumnes USEE i alumnes amb NEE. La coordinació es fa de manera natural on el tutor de l'aula ordinària lidera però es molt receptiu a les propostes de suport.
	Adaptacions curriculars alumnes USEE.	Adaptacions curriculars molt limitades i establertes en un P.I. actualment incomplet.. La USEE te prioritat pel seu coneixement dels nens USEE durant tot el cicle formatiu.	Les adaptacions curriculars a l'aula ordinària les realitza cada professor de matèria que sovint demana l'ajuda de la USEE. La USEE realitza les seves pròpies adaptacions curriculars.	Les adaptacions del P.I. les realitza la USEE: Es dona màxima prioritat a la integració social del alumne. La adaptació es reflecteix a nivell metodològic abaixant i pujant nivell. La USEE te prioritat pel seu coneixement dels nens USEE durant tot el cicle formatiu. No hi ha hores de coordinació amb la tutora ordinària que accepta les adaptacions proposades.	Es fan per nivells i cicles. La fa la USEE. No hi ha hores de coordinació. Es dona màxima prioritat a la integració social del alumne. La adaptació es reflecteix a nivell metodològic abaixant i pujant nivell. La USEE te prioritat pel seu coneixement dels nens USEE durant tot el cicle formatiu.
	Relació alumnes USEE amb companys aula ordinària	No es fomenta una relació o un tipus d'agrupament especial. El sentiment es de protecció envers l'alumne USEE.	Seuen junts, la relació s'estableix de manera espontània.	Es prioritza la col-laboració amb alumnes que "tirin" dels alumnes USEE. Company-tutor.	Es reforcen al companys amb el rol de "tutors"

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució mes eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

	Relació alumnes USEE amb tutor aula ordinària	Poca implicació amb l'alumne USEE potser per la seva greu afectació. No imparteixen les seves àrees amb ell. No hi ha una tradició inclusiva encara a la Escola.	Tutors que estan acostumats a les intervencions integradores que es fan a l' Institut. La cooperació amb la USEE es parcial i comencen a treballar en aspectes com l'avaluació.	Tutors que estan acostumats a les intervencions integradores que es fan a l' Institut. Els falta una mica de protagonisme en el procés que cedeixen a la USEE. Es el punt que s'està treballant per millorar la inclusió a l'aula ordinària.	Son tutors molt acostumats al treball amb nens amb NEE doncs sempre en tenen a cada aula.
	Relació amb famílies alumnes USEE	El tutor de la USEE es el que “dona la cara” davant les famílies pel seu ampli coneixement de la evolució dels alumnes. S'intenta establir una cooperació amb objectius i informació continuada. Manca recolzament del tutor ordinari. Es fan activitats ordinàries com la “llibreta viatgera” Els pares esperen que la Escola els hi solucioni els problemes.	Hi participen tant el tutor del aula ordinària com el de la USEE. Les famílies coneixen al tutor de l'aula ordinària i el tenen com a referent fruit del gran temps que hi passa l'alumne USEE al aula ordinària.	El tutor de la USEE es el que “dona la cara” davant les famílies pel seu ampli coneixement de la evolució dels alumnes. S'intenta establir una cooperació amb objectius i informació continuada	El tutor de la USEE es el que “dona la cara” davant les famílies pel seu ampli coneixement de la evolució dels alumnes. El tutor de l'aula ordinària també participa. S'intenta establir una cooperació amb objectius i informació continuada. “No et preocupis, a la escola m'encarrego jo del teu fill/a”
	Avaluació i adaptació.	La tutora de la USEE es la que fa la avaluació d'un gran nombre de àrees donat el desconeixement i la manca de coordinació amb el tutor de l'aula ordinària. L'adaptació es produeix en forma de material adaptat.	El sistema d'avaluació esta adaptat a cada cas. Esta consensuat juntament entre el professorat de l'aula ordinària i els professionals de la USEE.	Com en la resta de les intervencions que tenen a veure amb els alumnes USEE. La Unitat es la que marca les pautes de avaluació i adaptació curricular que son valorades conjuntament amb el professorat que tenen molt en compte la opinió que la USEE presenta.	No es fa la avaluació a partir de la nota de la assignatura sinó per la valoració del seu comportament, adaptació, continguts, personalitat i progrés. S'aclearix als pares que aquests nens no arriben al nivell assolit per la majoria. La avaluació es fa de manera conjunta amb els tutors a l'aula. Es prioritza integrar al nen en un grup abans de repetir un

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

					curs.
PROPOSTA CRITERIS DISTRIBUCIO USEE	Trets diferencials generals de les USEE visitades.	<p>Les practiques inclusives s'han vist fins ara esbiaixades per la severitat de la discapacitat de la majoria dels alumnes USEE actuals. Tot i el gran esforç que s'ha fet envers aquest alumnat, fins ara s'ha donat una cooperació i coordinació por eficaç entre la USEE, els suports i l'aula ordinària. L'equip directiu potencia un us cooperatiu dels diferents suports però amb dificultats per incloure els mestres de l'aula ordinària de primària. Amb el canvi d'alumnat s'estan plantejant noves formes de cooperació i una integració molt mes gran de l'alumne USEE a l'aula ordinària.</p>	<p>Molta importància del lideratge de l'equip directiu en les practiques inclusives. La USEE funciona com a generadora continua de noves maneres d'afavorir la inclusió i això es significa en el alt grau d'inclusió que presenta el Centre. Els tutors de l'aula ordinària es mostren cooperatius i els professionals de la USEE entren dins de l'aula ordinària on d'alumnes desenvolupa el 90% de les seves activitats.</p>	<p>La USEE de l' Institut presenta una marcada personalitat que es reflecteix en el lideratge de les activitats curriculars i extraordinàries que es desenvolupen al centre amb els alumnes amb NEE. El professorat de l'aula ordinària valora i accepta molt positivament la tasca de la USEE, no obstant aquesta unitat treballa per potenciar la filosofia inclusiva i que es cregui mes en la integració a l'àmbit educatiu del Centre.</p>	<p>Es una Escola que va néixer amb la inclusió com a referent de la seva filosofia i això provoca que, a nivell conceptual, la USEE vingui a ocupar un espai que ells ja feia temps que anaven desenvolupant però de manera mes global. Es per això que en aquesta Escola la USEE es dilueix positivament en un ambient altament integrador d'alumnes USEE i no USEE. La tasca principal que tenen es promoure aquestes practiques en el professorat nouvingut.</p>
	Dificultats distribució alumnes USEE	<p>Fins ara les dificultats estaven relacionades amb la severitat de l'afectació dels alumnes. De cara l'any vinent s'ha de identificar quins son alumnes USEE i quins no estan tan afectats. Dificultat per acceptar nens de fora de la Escola. Hi ha problemes per establir qui es alumne USEE i qui no.</p>	<p>Identificació d'alumnes en funció a la manca de dictamen o certificat del CSMIJ. (cas trastorns conductuals) Hi ha problemes per establir qui es alumne USEE i qui no.</p>	<p>L'esforç es centra en agrupar els alumnes amb NEE a la mateixa classe per aprofitar recursos. Hi ha problemes per establir qui es alumne USEE i qui no.</p>	<p>Venen donades principalment per les mateixes practiques integradores que desenvolupa des de fa temps la Escola que no estableix un límit clar. “no ho sabríem explicar als pares” Hi ha problemes per establir qui es alumne USEE i qui no.</p>

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució mes eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

	Criteris que es donen en la distribució actual	Alumnat amb discapacitat intel·lectual severa	Alumnat discapacitat intel·lectual, trastorns personalitat i conducta.	Alumnat discapacitat intel·lectual mitjana o severa que no CEE (7 casos) Pluridiscapacitat (1 casos)	Alumnat discapacitat intel·lectual mitjana o severa que no CEE (4 casos) associat a un altre trastorn important (2 casos)
	Criteris que no es donen en la distribució actual	Alumne que fa compartida amb Centre EE.	-----	Actualment no tenen cap alumne amb compartida però si que han tingut amb centres EE. Tenen alumnat no procedent zona propera.	Alumne que fa compartida amb Centre EE. Alumnat no procedent zona propera. (derivats per CDIAP)
	Compliment criteris distribució futura	Potser s'hauria d'incloure altres criteris relacionats amb la situació psicosocial. Probablement es segueixin donant casos de compartida.	La planificació dels alumnes USEE del proper curs es fan utilitzant els criteris de distribució que es presenten.	Es considera compartida alumne de UEC?. En un principi es compliran els criteris de distribució.	La Escola no creu en la opció de educació compartida. L'any que ve no hi haurà cap nen en aquesta situació.
	Planificació i elaboració de la distribució alumnat USEE	1: Llista alumnes USEE 2: CAD ordinària i social. 3: Dictamen EAP 3: P.I que s'ha d'elaborar. S'ofereix a tutor. 4: CAD. Practiques inclusives promogudes. 5: Agrupació alumnes.	1: Llista alumnes USEE 2: CAD ordinària i social. 3: Dictamen EAP 3: Agrupació per aules 4: 15 dies sense suport a l'aula. 5: Valoració inicial 6: Proposta de treball entre equip docent. 7: Criteris d'avaluació + elaboració P.I coordinat per tutor aula ordinària.	1: alumnes USEE 2: Dictamen EAP 3: P.I elabora USEE. S'ofereix a tutor. 4: CAD 5: Agrupació alumnes.	1: alumnes USEE 2: Dictamen EAP 3: 1er any d'observació. 4: P.I personalitzat i ampliat de manera no escrita, ampliant els ràtios.

5.3.- Un cas particular: Escola Joan rebull de Reus.

L'Escola Joan Rebull ha estat l'espai on he desenvolupat mes temps la meva tasca d'observació i de recollida d'informació. Concretament han estat l'aula USEE i l'oficina del EAP del Centre, on s'han desenvolupat les CAD, on he desenvolupat la meva activitat. El resultat ha estat d'una banda el coneixement de la situació actual de la USEE i d'altra veure les conseqüències de la utilització dels criteris de distribució d'alumnes amb NEE greus i permanents en aquesta Escola per millorar la eficàcia dels suports i millorar les practiques inclusives que donen sentit a aquesta unitat.

5.2.1 Punt de partida.

La escola històricament ha tingut sempre una motivació envers els processos de desenvolupament de la inclusivitat, manifesten diferents docents, una mostra va ser la mateixa proposta per incloure una USEE al Centre. Aquesta integració a l'aula es va poder assolir amb els nens amb NEE especials greus (en molts casos severes) durant el període d'educació infantil. En aquestes edats la flexibilitat, els continguts curriculars i els agrupaments que es realitzaren facilitaren la tasca tant pels tutors de l'aula ordinària com pels professionals de la USEE que es podien integrar millor en aquest procés. He de dir que la majoria d'aquests alumnes per la severitat de la seva discapacitat precisaven d'un suport especial i no eren, segons els criteris elaborats, alumnes susceptibles de ser atesos a la USEE pensada mes per alumnes amb una discapacitat severa però que els permetés integrar-se en una aula ordinària. Els problemes han vingut a mesura que aquests nens/es creixien i cursaven la primària.

5.2.2 Problemàtica actual

Arribats aquí ha estat molt complicada la seva integració a l'aula ordinària degut segons he pogut constatar a:

- La severitat de les discapacitats de la majoria dels alumnes USEE.
- Les dificultats que tenien els tutors de l'aula ordinària per treballar amb aquests alumnes. Aquests plantegen d'una banda la impossibilitat d'atendre aquests alumnes a la vegada que als altres (classes de 26 alumnes de mitjana) i d'altra fins ara no han facilitat que els suports "entressin" a l'aula ni s'han promogut canvis metodològics, de distribució a l'aula...
- L'insuficient nombre de professionals de suport per fer viable una veritable inclusió tenint en compte la severitat de les discapacitats d'aquests alumnes.
- La USEE no ha pogut liderar encara un canvi en la cooperació suports-aula ordinària.

Això ha anat provocant una certa percepció de frustració, no en allò relatiu a l'atenció als alumnes USEE on l'equip directiu, els professionals de la USEE i els mestres de suport estan realitzant una gran tasca (no sempre justament valorada). La sensació de frustració pot venir en no poder assolir els objectius d'integració que s'havien marcat.

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

5.2.3 Presentació criteris de distribució

Des del primer dia, he trobat una gran predisposició dels professionals del Centre envers la tasca que he realitzat. Una de les raons ha estat la idea del psicopedagog del Centre, David Calbà, d'aprofitar la tasca de presentació dels criteris (ANNEX 4) per donar un impuls necessari a la USEE en la seva relació amb els diferents sistemes de la Escola. *“S’ha de parlar de la USEE i de les oportunitats que ofereix.”*

Criteris	Compliment
✓ Alumnat discapacitat intel·lectual mitjana o severa que no CEE.	No es dona cap cas.
✓ Alumnat amb Pluridiscapacitats o més d'una deficiència, no CEE però necessita suport en escolarització ordinària .	No es dona cap cas.
✓ Alumnat amb escolaritat a temps complert al centre ordinari.	No es dona en un cas per estar dintre de la excepció que manifesta el mateix criteri.
✓ Alumnat discapacitat intel·lectual mitjana/severa associada a un altre trastorn important.	Es compleix. 8 alumnes.* ²²
✓ Alumnat trastorns importants de personalitat o conductuals , CSMIJ pot compartir espais i currículum amb grup ordinari.	Es compleix. 1 cas.
✓ Alumnat procedent de la zona propera al Centre	Es compleix.
✓ Recomanació: Treball aula ordinari	S'està planificant el pròxim curs per poder complir amb aquest criteri.

5.2.4 Una oportunitat per millorar la inclusivitat

Al procediment de distribució d'alumnes a la USEE s'afegeix el fet que una gran part dels alumnes més greument afectats deixen la USEE aquests any, així cal fer una distribució de 8 alumnes nous que aquest any es podran beneficiar dels serveis d'aquesta unitat. Amb la proposta de criteris hem pogut constatar la voluntat d'un canvi en la cooperació per donar suport a l'alumne amb NEE tant de USEE com el que no ho es. Cal constatar que els primers moviments per potenciar aquest canvi ha estat per part dels mestres i professionals de suport i s'ha traduït en:

- Creació de graella de distribució alumnes amb NEE i la distribució dels suports.(ANNEX 5)
- Una elaboració més acurada del P.I.

²² S'ha de veure la evolució propera d'alguns d'aquests alumnes per establir si la seva discapacitat intel·lectual es pot considerar “mitjana” o “lleu”.

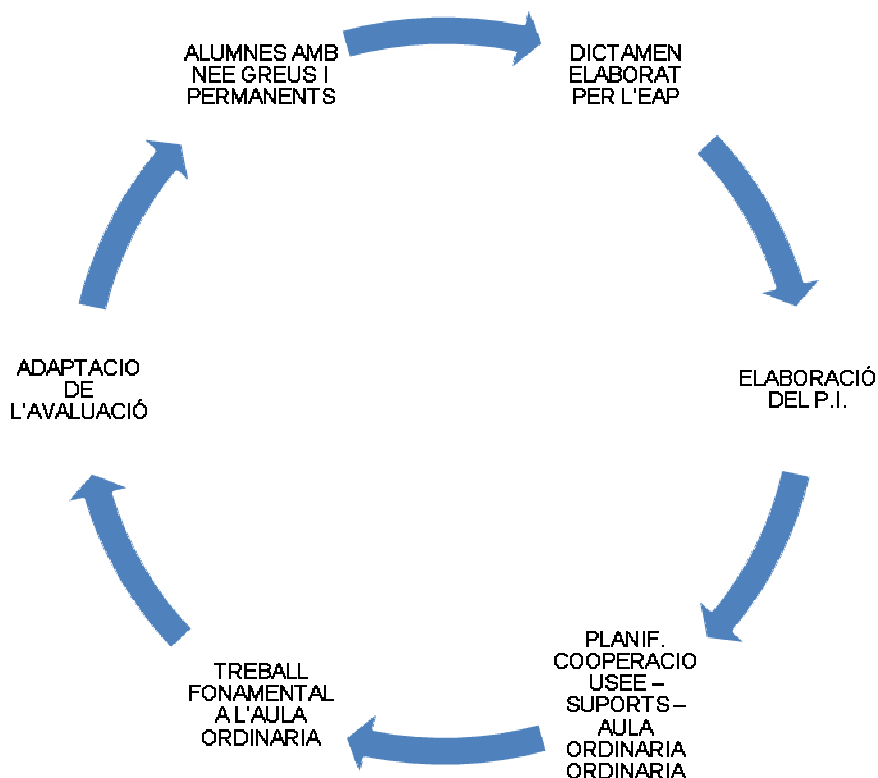
“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

- Un treball pensat perquè l'alumne estigui el major temps possible a l'aula ordinària.
- Una demanda de més protagonisme dels suports a l'aula.
- Es mostren positius a accions integradores com la de dos mestres a l'aula i canvi de rol entre tutor aula ordinària i suport per conèixer millor als alumnes.

D'altra banda aquest procés, tot i les accions del psicopedagog de la Escola encara marxen a un ritme lent que es tradueix en:

- Absència d'accions significatives per intentar d'involucrar al tutor de l'aula ordinària en aquest procés.
- Dubtes entre els professionals de suport en com ha de realitzar-se aquesta integració a l'aula dels alumnes amb NEE en allò que respecta al seu paper dins de l'aula.
- Manca de coordinació per atendre a les famílies dels alumnes que el curs vinent es beneficiaran de la USEE.

Així el procés per millorar les practiques inclusives mitjançant la millora en la distribució d'alumnes USEE en aquesta Escola seria el següent:

Taula 2 Proceç millora inclusiva a partir distribució alumnat Escola Joan Rebull

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

5.2.5 Beneficis del treball per una intervenció més inclusiva

De l'observació de la discussió productiva que s'ha derivat de la distribució dels alumnes USEE pel curs vinent s'han derivat un seguit de propostes i comentaris sobre noves maneres i practiques a desenvolupar en el context determinat de aquesta Escola.

NECESSITEM...	A TRAVES DE...	ACONSEGUIR...
...un sistema docent que lideri i vulgui desenvolupar un model d'Escola Inclusiva.	...la millora en la cooperació ...la millora en la planificació ...les sessions basades en intercanvis d'experiències.	...que tota la comunitat educativa s'impliqui en el procés de millora del
	...els seminaris de coordinació professionals de les USEE	
	...la formació per l'acció. ...la potenciació de la flexibilitat	...prioritzar i crear espais per parlar i conèixer als alumnes amb NEE. Saber que necessiten per créixer i avançar.
	...la creació de protocols ben definits.	
	...els plans personalitzats en lloc de P.I "generals"	
	...el currículum adaptat de manera ampla.	...afavorir el treball en xarxa dels sistema docent facilitant l' intercanvi d'experiències i de "bones pràctiques".
	...l'avaluació personalitzada prioritzant l'adaptació i la evolució del alumne.	
...del suport dins del aula ...del treball d'implicació de les famílies en el procés educatiu dels seus fills.	...consolidar l'atenció a la diversitat a les Escoles.	

5.4.- Us dels criteris com eina valoració: criteri geogràfic

El criteri geogràfic diu exactament:

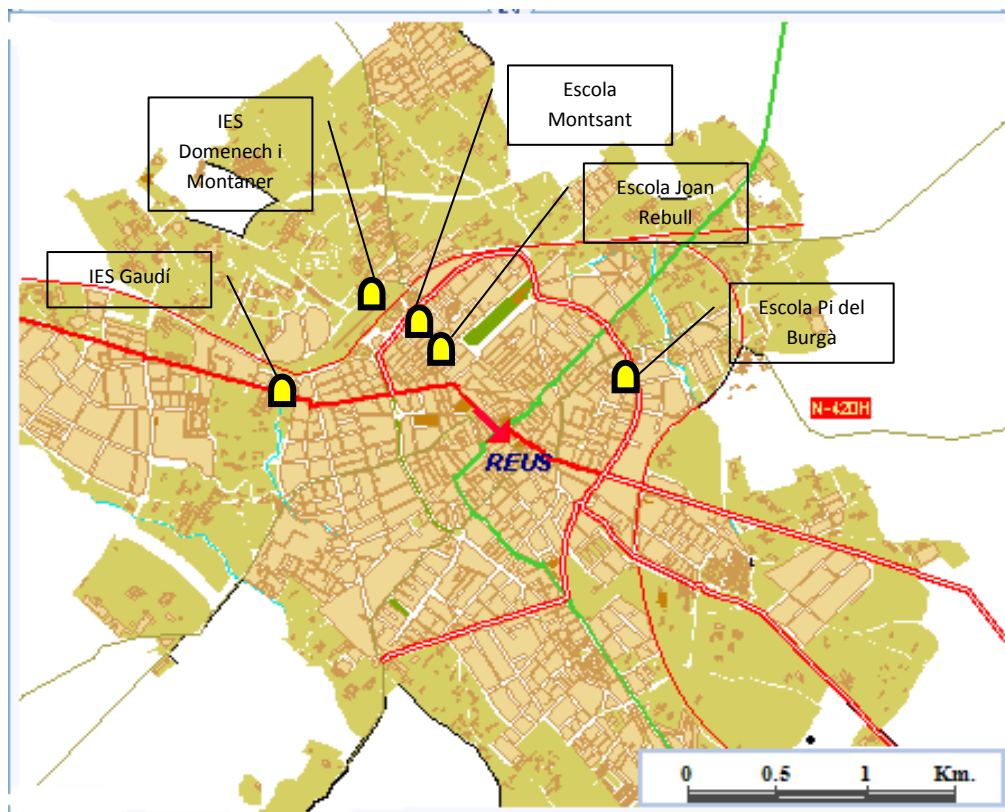
“Alumnat procedent de la zona propera al Centre de la USEE o que el desplaçament a aquest centre no suposi un gran inconvenient, per facilitar la integració amb els seus companys de grup ordinari.”

Un dels beneficis d'establir criteris clars de distribució es el de donar a conèixer la situació actual d'integració en relació amb els recursos que disposa la ciutat de Reus en aquest cas. Amb el desenvolupament de practiques inclusives a l'Escola afavorim una construcció d'una cultura compartida on l'alumne/a adquireix un llenguatge comú,

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

un aprenentatge compartit amb altres alumnes que es converteixen en el seu grup de referència. Així doncs si no te sentit que l'alumne per beneficiar-se del servei d'una USEE se li hagi de forçar a perdre el seu grup de referència tant a nivell d'aula-escola com de socialització en el context on te la seva residència.

En el nostre cas la proposta de criteris ens mostra com les 5 USEE de que disposa la ciutat de Reus tant a nivell de Infantil i Primària com a nivell de Secundaria han estat totes demanades o incorporades a la part “alta de la ciutat. Això suposa un greu desavantatge pels alumnes amb NEE greus i permanents que viuen a la resta de la ciutat que sovint un cop realitzat el dictamen, be per recomanació del EAP o per la pròpia intervenció dels pares han de canviar d'Escola o Institut o s'han de desplaçar diàriament a un Centre que l'allunyen del seu grup ordinari.

Distribució USEE a la Ciutat de Reus

6.- DISCUSSIÓ

Si atenem als objectius generals que han guiat la meua participació puc manifestar la meua satisfacció dels resultats assolits. En la part de recerca de coneixement sobre la situació dels Alumnes amb NEE de la ciutat la col·laboració del equip de l'EAP i dels equips docents dels diferents Centres m'han permès establir un mapa general de la situació d'aquests alumnes i de realitzar una proposta des de l'EAP amb un millor coneixement de la situació actual. En la part pràctica he pogut participar de manera activa a les CAD i presenciar com es desenvolupaven noves propostes i accions de

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

millora en les diferents fases del procés de inclusió dels alumnes amb NEE a l'aula ordinària.

Com he explicat a l'apartat de la metodologia utilitzada, l'ús principal d'un tipus d'entrevista no estructurada i si flexible no es una eina fiable per desenvolupar una codificació o tractament estadístic així que m'he d'ajustar a les experiències i percepcions de cada persona que he entrevistat en relació a les variables relacionades amb les hipòtesis plantejades.

No només els professionals de les USEE, sinó tot el sistema educatiu entrevistat percep que el perfil dels alumnes susceptibles de beneficiar-se de aquestes Unitats no es troben ben definits, això ho he pogut constatar en el gran interès que han mostrat les diferents CAD per la proposta que hem realitzat. Uns criteris ben definits per la distribució de l'alumnat USEE permeten un millor aprofitament dels recursos tant de aquesta unitat com els altres suports de que hi disposa el Centre i possibilita una millora en les practiques inclusives. La gran predisposició a les CAD de les Escoles on s'ha anat treballant per portar-lo a terme així ho indica. A través del cas d'una Escola en concret els criteris suposaran que la USEE veurà la seva tasca millor definida i alhora tan aquesta unitat com la resta de suports podran distribuir el seu temps i recursos per atendre casos més lleus però igualment necessitats d'una intervenció. Les hipòtesis de partida es compleixen en major o menor mesura.

Tot i que la mostra analitzada no es prou significativa els resultats indiquen que uns criteris més clars i definits (en el cas de la Escola Joan Rebull amb un alumnat menys afectat) fan que la USEE pugui atendre de manera eficient als alumnes que més necessiten aquest servei i optimitza el seu temps per poder donar suport si es pot a d'altres amb unes necessitats més lleus. El compliment dels criteris no es total en el curs actual degut principalment a la definició del grau de discapacitat dels alumnes i de les excepcions en la escolarització compartida, precisament l'ús dels criteris proposats per fer millorar aquest aspecte. On s'han trobat més problemes es en el criteri geogràfic de situació de la USEE respecte a l'alumne. Es evident que una proposta no pot solucionar el problema però si significar-lo per que l'administració educativa hi prengui nota.

Finalment els resultats obtinguts a totes les Escoles però especialment a l'Escola Joan Rebull assenyalen com aquesta proposta de criteris pot afavorir un coneixement i procés de reflexió sobre les mancances actuals que tenen les USEE i el seu àmbit educatiu. Com proposa Stainback²³ aquestes mancances estaran relacionades amb les oportunitats que donen al alumne amb NEE d'aprendre a l'aula ordinària.. En el nostre cas es comença a donar en el desenvolupament de accions cooperatives per millorar les practiques inclusives i possibilitar canvis en la manera de treballar i pensar del centre per assolir-les. Si entenem que el desenvolupament humà²⁴ es una activitat social hem d'entendre el desenvolupament educatiu dins d'un marc de col·laboració. Això es manifesta en les propostes que s'estan realitzant de millora en l'elaboració

²³ Stainback 2001

²⁴ Vigotsky, 1981

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

dels P.I, dels criteris de avaluació i sobre tot de la millora en la planificació dels suports més coordinats i amb una actitud més cooperadora.

No obstant en aquesta cooperació manca integrar d'una manera decidida als mestres i professors de l'aula ordinària i desenvolupar agrupacions i metodologies més inclusives com les que proposa Coll (1990) entenent l'aprenentatge com quelcom interactiu, contextual i amb un fort component motivacional. Així mateix un altre cavall de batalla es la relació amb les famílies, en el nostre cas de distribució d'alumnes resulta necessari establir una complicitat amb elles per informar i tranquil·litzar sobre com la USEE pot ser el camí que afavoreixi el desenvolupament educatiu del seu fill/a. En aquest sentit l'EAP realitza una gran tasca intentant potenciar aquestes trobades i implicar als mestres de suport i tutors.

7.- CONCLUSIONS I PROSPECTIVA

7.1.- Conclusions

Aquestes conclusions son el resultat del coneixement adquirit durant el desenvolupament de la meua tasca a l'EAP i les USEE de Escoles i Instituts de la ciutat de Reus. Alhora s'han generat a través del contacte, la observació i les converses que he mantingut amb tot el sistema docent i d'atenció psicològica de manera participativa. D'aquesta manera els meus plantejaments inicials s'han transformat en part, per poder presentar el treball des d'una visió més fidel al funcionament real de les unitats visitades. Cada dia ha suposat una nova oportunitat per aprendre. He observat diferents maneres d'afrontar un mateix problema, perquè en realitat en Centres diferents, en professionals diferents he pogut veure les mateixes il·lusions i neguits perquè tots treballen en la mateixa direcció, la de crear camins per alumnes que necessiten ajuda especial en la seva aventura personal de creixement educatiu però abans que res social.

Cap a una escola inclusiva

Seguint la definició que fa Stainback²⁵, en relació en el nostre cas, a l'oportunitat que s'ha de donar a l'alumne amb NEE de aprendre a l'aula ordinària, aquest treball ha intentat valorar en quin moment ens trobem d'aquest procés d'inclusió. Aquesta tasca ha resultat essencial pel desenvolupament del projecte doncs des del primer moment he tingut clar que no te sentit el treball que es realitza a una USEE sense que hi hagi una filosofia inclusiva decidida al Centre. En aquest sentit l'EAP dirigit per la meua tutora, la Josefina Monné i Monné demostra en tot moment tenir les idees molt clares al respecte sent el seu principal cavall de batalla diari el promoure petits canvis envers una integració més real d'aquest alumnat.

²⁵ Stainback 2001

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

D'una banda he pogut valorar qualitativament quina es la percepció que tenen els professionals de la USEE sobre el grau de integració als seus respectius Centres. Mitjançant les entrevistes he pogut omplir graelles que m'han proporcionat no només la estructura i distribució de les diferents unitats de suport sinó també la percepció dels mestres, pedagogs i educadors sobre la seva agència en el camí de la inclusió dels seus alumnes a l'aula ordinària, d'allò que es fa per possibilitar-la i d'allò que falta encara per fer.

Com hem vist a l'apartat de resultats de la part pràctica, les opinions tenen molt a veure amb la filosofia que té l'equip directiu i el Centre en qüestió i el camí que el sistema docent ha decidit emprendre en aquesta direcció. Així, als centres que més potencien la inclusió dels alumnes a l'aula ordinària des de la direcció, la visió dels docents de la USEE resulta més positiva i es dona una motivació més gran per desenvolupar noves idees, noves activitats en aquest sentit. En canvi a les Escoles on l'USEE porta menys temps o la experiència a l'aula no resulta tan integradora resulta evident una visió més negativa encara que es dona una ferma disposició a generar canvis que millorin la situació. En tots els casos es manifesta com a element vertebrador d'aquest canvi cap a una escola inclusiva a la millora en la cooperació i planificació de les activitats curriculars amb aquest alumnes, es tracta com diu Huguet²⁶ de construir xarxes de relacions que afavoreixin un canvi en la cultura del professorat i de la comunitat.

D'altra banda hem pogut utilitzar la proposta dels criteris de distribució dels alumnes amb NEE greus i permanents a les USEE com a eina desenvolupadora de processos de inclusió. com ara el desenvolupament de Plans Individualitzats (PI) més personalitzats. En concret ho hem pogut desenvolupar de manera efectiva ²⁷ en una Escola de Reus, la Escola Joan Rebull. A d'altres centres aquest procés ja es porta realitzant fa temps però en totes es pot preveure un ampli camp de millora sobretot en allò relacionat amb els plans personalitzats a l'aula ordinària del dia a dia i la coordinació amb la tutora corresponent. L'acció a la Escola Joan Rebull que s'ha fet a través de les Comissions d'Atenció a la Diversitat (CAD) ha estat possible gràcies al lideratge del psicopedagog del EAP que, a partir dels seus dictàmens ha afavorit un clima de col·laboració i de generació de noves practiques. Així mateix es demostra la importància de que part del sistema docent estigui molt motivada en emprendre accions milloradores i que aquest també siguin els que guïïn aquest procés de canvi. En aquest sentit un dels obstacles més grans que s'han presentat es la necessària planificació de les hores de suport que es donaran per tal de afavorir al màxim la participació de cada alumne amb NEE a la seva aula ordinària. Aquesta tasca evidentment necessita molt de temps i persones determinades que vulguin dedicar-se. De nou el gran repte que es presenta es la transformació progressiva del sistema docent cap a un canvi de cultura. Tant a nivell dels mestres de suport com dels tutors de l'aula ordinària es pot observar encara en alguns casos (cada cop menys) una mena de recança envers canvis que els suposi canviar la seva manera de treballar a

²⁶ Huguet, T. 2006

²⁷ En el moment del redactat d'aquestes conclusions, encara ens trobem en aquest procés.

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

l'aula, d'utilitzar materials adaptats o de compartir la “seva” aula amb un altre mestre de suport (dos mestres a l'aula).

Cooperació entre els Sistemes

Des d'una perspectiva sistèmica un Centre Educatiu resulta influenciat pels canvis que es desenvolupen dins i entre els seus subsistemes. Així doncs he pogut presenciar com les accions de caire inclusió que es desenvolupen a les Escoles i Instituts provoquen una reacció a la resta de unitat i aules i que aquestes han de ser regulades per l'equip directiu. Això ha generat discussions en diferents CAD però s'han resolt de manera positiva i el resultat ha estat sovint una reorganització de les posicions dels diferents membres i una millora en les relacions establertes. Des d'aquest punt de vista trobo essencial que el Centre funcioni com una xarxa que uneixi i fomenti la cooperació entre els diferents subsistemes. L'equip directiu doncs trobo que ha de ser responsable de potenciar la coordinació i col·laboració d'aquesta xarxa, resoldre els problemes que surten i sortiran i esdevenir un eix de suport entre el professorat a partir de assegurar el coneixement compartit entre aquests.

De fet es aquesta col·laboració bidireccional entre els professionals docents l'objectiu i la clau que he plantejat a l'hora de utilitzar els criteris de distribució per desenvolupar i potenciar conductes inclusives. Des d'un **enfocament constructivista de tipus mediacional o col·laboratiu** hem de saber arribar a establir unes estructures de cooperació on amb l'ajuda del centre i dels seus professionals es pugui operar *“un cambio cualitativo en la representación de determinada situación y/o en su ejecución practica”*²⁸ Penso que he participat juntament amb el psicopedagog de la Escola en la potenciació d'aquests canvis qualitatius tot i que els protagonistes únics i veritables son els docents que amb valentia s'atreveixen a promoure noves maneres de cooperar i de planificar junts aquests “camins” pels nostres alumnes.

Relació amb les famílies

De totes aquestes relacions potser la que més he percebut com angoixant per part dels membres dels subsistemes docents ha estat la relació amb les famílies. Un exemple d'això s'ha donat sovint quan un tutor elaborava una sol·licitud de valoració d'un alumne conductual al EAP. Sovint ens trobem amb un prejudici del cas per la conducta del nen a classe o la relació dels pares amb la escola o el mestre en qüestió en un intent de establir les causes del problema de manera apriorística, des del model de la causalitat circular totes les accions i incidents que es desenvolupin en la interacció amb aquest alumne i la seva família donaran sentit al propi comportament que volem tractar. He pogut constatar com l'EAP promou un apropament a les famílies no només amb el tutor de la USEE que és cert que sovint és qui millor el coneix, sinó també amb el tutor de l'aula ordinària per tal de estimular el seu coneixement sobre la realitat del alumne i pugui atendre a la família que cerca sovint ajuda a la seva desesperança i impotència. + ZDP

²⁸ Solé, I. 1989

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

Relació i coneixement amb els alumnes USEE

Potser per la meua manca d'experiència a la tasca que es desenvolupa a la Escola, m'ha sobtat comprovar la distància que encara existeix entre la intervenció amb el alumne del tutor de la USEE i la que realitza el seu tutor de l'aula ordinària. Això be donat en gran mesura per el moment en el que encara ens trobem en el camí de la inclusió a les aules. Si es cert que en aquells Centres on la USEE està més integrada amb les activitats de l'aula ordinària aquesta distància es redueix, però tot i això a tots els Centres observats es el tutor de la USEE el que realitza les tutories amb les famílies perquè es “el que millor el coneix”. En aquestes tutories en molts casos el tutor de l'aula ordinària no assisteix o son els propis familiars els que demanen parlar especificadament amb el tutor de la USEE.

En aquest sentit trobo a faltar una interacció més gran a l'aula ordinària del tutor amb el alumne. Es cert que ha de atendre a una majoria d'alumnes, alguns sense dictamen però certament moguts, però s'haurien de coordinar suports (dos mestres al aula), agrupaments (intercanvi de rols entre tutor i mestre suport) i estratègies que afavoreixin cercant la zona de desenvolupament propera ZDP²⁹ on es pot propiciar no només un ensenyament més eficaç sinó també un coneixement de la realitat d'aquests alumnes, d'allò que no pot fer però també d'allò que ens pot sorprendre que si que pot ser capaç de fer. Això possibilitarà la millora d'aprenentatge entre els diferents subsistemes que formen la xarxa on desenvolupen aquest alumnes la seva activitat. Aquesta es doncs una altre de les grans claus que possibilitaran una millor tasca inclusiva a la escola i que ens marca en que moment del seu desenvolupament ens hi trobem.

Diferències entre Escoles i Instituts

Com ja he mencionat cada Escola o Institut te una manera diferent de treballar a la USEE i de relacionar-se amb l'aula ordinària. Ha estat en els Instituts observats: IES Gaudi i IES Domènech i Montaner on he pogut percebre un major desenvolupament de la finalitat integradora de la USEE.

Aquest desenvolupament no només ve propiciat per una filosofia decidida de l'equip directiu i dels sistema docent del Centre que trobo essencial, sinó també per la “personalitat” que el propi equip de la USEE sigui capaç de construir a la seva unitat. Aquesta personalitat pròpia pot ser capaç, com he pogut comprovar, de motivar i establir canvis en la direcció i en els tutors de l'aula ordinària i de facilitar així la planificació i la cooperació de les activitats que realitzen aquests alumnes a l'escola de manera global. En aquest sentit, es la USEE i no els tutors de l'aula ordinària, la que marca els horaris i activitats amb la cooperació, en la acceptació, dels tutors i de la Direcció d'aquestes. Novament la intervenció de la psicopedagoga del Centre esdevé fonamental per potenciar aquesta manera de desenvolupar una USEE sense complexos, ans al contrari, liderant el procés d'inclusió.

²⁹ Vigotski 1984

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

L'altra cara de la moneda la podem trobar a la USEE que tot hi fer una tasca decisiva i de qualitat a la seva aula, no te accés ni influencia a l'aula ordinària, els tutors no accepten la “invasió” d'un altre mestre a la seva aula per motius sovint al·legats de coordinació. Això, sobretot amb alumnes més greus, normalment coincideix amb un excessiu de l'aula USEE per part dels alumnes amb NEE que fa que aquesta unitat es converteixi sense voler-ho en una unitat d'educació especial dins de la pròpia Escola.

Tot i això puc constatar que s'observa un canvi de tendència, en molta mesura motivat pel psicopedagog de l'EAP, que es tradueix en models de cooperació que podem anomenar “pont”. Aquest models consistiran en provocar una “difuminació” de la USEE i en part la seva identitat per utilitzar-la com una unitat més de suport que juntament amb les altres que te la Escola (E.E, M.A.L.L, aula acollida...) es utilitzada per donar suport als alumnes que més ho necessiten. No crec que aquesta sigui la USEE que tots volem, ni la que cerquem en establir aquests criteris de distribució, no obstant, es una acció que s'ha de valorar per la seva intenció de pujar un esglaió cap a una filosofia més inclusiva. En el cas concret que he observat, aquest tipus de cooperació

Anàlisi dels criteris

Aquesta era una de les tasques que a priori havien de resultar més essencials i així ha estat. En realitat aquesta era una tasca que ja tenia en ment la meva tutora externa davant la necessitat de millorar la distribució dels alumnes Amb NEE greus i permanents a les USEE. Els criteris proposats havien de ser clars en la seva definició per poder aportar llum en aquells casos que hi pogués haver dubtes. Un exemple clar es va donar amb alumnes amb trastorns de conducta (TC) que podien ser alumnes USEE però que abans havien de rebre un informe del CSMIJ, si els pares volien que aquest alumne se'n beneficiés dels suports que la USEE podia oferir al seu fill, havien de portar primer al seu fill al CSMIJ en lloc de negar la evidència del seu trastorn.

A banda dels criteris proposats hi teníem la intenció d'incloure un altre en relació a la necessitat de la màxima integració del alumne al aula. Penso que aquí podríem haver estat una mica més “agosarats”, potser guiat pel meu entusiasme d'estudiant de vegades he mantingut idees excessivament radicals en el desenvolupament de la inclusió: “Si una USEE no te sentit sense la màxima integració del alumne a l'aula ordinària, s'ha d'exigir aquesta màxima integració...” Finalment i de manera coherent amb un procés integratiu, només es va poder presentar com una recomanació, encara que penso que en futures modificacions s'hauria d'anar plantejant aquesta integració, inclús establint percentatges orientatius, com un criteri més. Això voldrà dir que es continua en el imparable procés d'inclusió a l'aula.

Mancances institucionals

Segur que no resultarà cap novetat si constato la manca evident de recursos que tenen l'EAP i els diferents Centres per poder assolir de manera eficaç els reptes a que s'enfronten. He pogut evidenciar com s'ha retallat personal del EAP, fet que ha obligat a atendre els mateixos Centres de la ciutat de Reus amb un psicopedagog menys. Això es tradueix en una intervenció menys eficaç que només es resol en part per la voluntat que ponen l'equip de psicopedagogs d'una banda i l'equip directiu i docent

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

dels centres que hi col·laboren per que es pugui atendre allò màxim possible l'alumnat que ho necessita. Es el mateix cas que ens trobem amb els suports a l'aula, volem dos mestres a l'aula però s'ha de fer pràcticament màgia per quadrar aquest suports donada la manca de professionals. Quan m'ha tocat observar un institut que disposava de mes medis de suport, les practiques inclusives desenvolupades eren mes significatives que en una Escola amb menys recursos.

Es en aquest sentit, quan parlo d'alumnat necessitat que la meva participació ha servit per adonar-me de que la manca de recursos fa que pràcticament nomes s'hi pugui intervenir amb l'alumnat amb uns trastorns i necessitats mes greus, que succeeix per exemple amb l'alumnat amb altes capacitats que també te unes necessitats especials, que passa amb la intervenció sobre l'alumnat en qüestions com a motivació intrínseca en els estudis, educació emocional... Trobo que aquest pràcticum m'ha servit per veure que tot el sistema necessita un suport, però que amb els recursos actuals nomes es pot atendre, i no amb totes garanties, a una part d'aquest sistema.

Aspectes Ètics

Com ja he explicat abans he trobat un gran respecte pel codi deontològic i mes en allò relacionat amb tractament de dades i confidencialitat dels alumnes i famílies. En casos molt determinats l'ús estricte ha estat substituït per un us de respecte i coherent amb la informació del alumnat. He pogut assistir a conflictes derivats del desconeixement per part del alumne o la seva família de com s'ha de fer aquest us de la confidencialitat, però l'equip psicopedagògic ha demostrat en tot moment tenir molt clar aquest aspecte. La Directora del EAP desenvolupa en aquest sentit una funció motivacional essencial per no oblidar les accions que garanteixen aquest dret que te el client/alumne. En general, però, he de dir que tant a l'àmbit del EAP com dels Centres visitats el comportament ètic de tot el personal ha estat impecable en tot moment sempre amb l'objectiu de protegir a l'alumne i la seva família.

Lideratge de la USEE en el canvi

La pregunta que potser clarifiqui l'estat actual de les USEE es si avui en dia es capaç l'USEE de promoure espais nous de relació/coordinació amb l'equip directiu i la resta de sistema docent del Centre. He pogut observar com aquest es el tret diferencial en la manera que la USEE gestiona el seu espai d'intervenció. N'hi ha centres que ja porten temps liderant de manera clara les activitats relacionades amb els alumnes USEE, d'altres ho fan però d'una manera mes subtil i difuminada amb les practiques inclusives del Centre. Penso que un lideratge de la USEE recolzat per l'equip directiu es l'escenari òptim per poder desenvolupar practiques integradores en un ambient de cooperació en el àmbit Educatiu.

7.2.- Prospectiva

Aquestes conclusions son el resultat del coneixement adquirit durant el desenvolupament de la meva tasca a l'EAP i les USEE de Escoles i Instituts de la ciutat de Reus. Alhora s'han generat a traves del contacte, la observació i les

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

converses que he mantingut amb tot el sistema docent i d'atenció psicològica de manera participativa. Així doncs la observació participant ha estat una metodologia que m'ha permès realitzar una reflexió molt acurada del dia a dia dels diferents professionals i de les diferents unitats de suport i educatives. D'aquesta manera els meus plantejaments inicials s'han transformat en part, per poder presentar el treball des d'una visió més fidel al funcionament real de les unitats visitades. Cada dia ha suposat una nova oportunitat per aprendre. He observat diferents maneres d'afrontar un mateix problema, perquè en realitat en Centres diferents, en professionals diferents he pogut veure les mateixes il·lusions i neguits perquè tots treballen en la mateixa direcció, la de crear camins per alumnes que necessiten ajuda especial en la seva aventura personal de creixement educatiu però abans que res social.

Espero que els criteris que hem proposat serveixin per guiar el camí que s'ha de establir amb els nous alumnes que es volen integrar en la USEE. Si se utilitza adequadament pot ser una eina que propiciï que els alumnes que hi son de veritat necessiten aquest servei. La USEE si disposa de temps es podrà dedicar a d'altres alumnes que també tenen necessitat però que ja reben un altre tipus de suport, un alumne amb NEE greus i permanents ha de tenir sempre un lloc a la USEE.

Així mateix la utilització dels criteris pot ajudar a donar llum a les institucions i departament d'ensenyament de possibles mancances. Un exemple clar esdevé el criteri següent: *“Alumnat procedent de la zona propera al Centre de la USEE o que el desplaçament a aquest centre no suposi un gran inconvenient, per facilitar la integració amb els seus companys de grup ordinari”*. El compliment d'aquest criteri suposarà que s'hagi de revisar el mapa geogràfic de les USEE a la ciutat de Reus i ens fa adonar que la distribució actual es deficient en tant totes les USEE tant d'Escola com Institut estan situades a la zona nord de la ciutat.

Aquests criteris i en general el treball que he desenvolupat es pot traslladar a d'altres unitats de suport per tal de facilitar una eina de consens que faciliti la distribució del alumnat. En aquest sentit seria molt interessant posar en comú aquests criteris amb altres EAP i CAD per desenvolupar una millora global en aquest camí de la escola inclusiva.

Finalment crec que aquest criteris s'hauran d'anar modificant i ampliant amb d'altres més exigents però a mesura que el sistema sigui capaç de evolucionar cap a practiques de col·laboració més elaborades que permetin que allò que ara es una recomanació sigui un criteri universal que tothom faci seu.

“Quan fem una valoració d'un nen, escrivim un camí...”

AGRAÏMENTS

Vull començar agraint a les meves tutores, tant a la UOC com a l'EAP T-09 de Reus, l'Anna i la "Sefa", el seu consell i guia i el saber que podia comptar amb elles ha facilitat molt el meu treball. A l'equip del EAP, especialment a la Antonieta, el David, l'Anna, la Nuria, la Paquita, la Laura... m'han obert les portes al seu treball i la seva

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

professionalitat. Als diferents professionals de les USEE visitades que m'han mostrat els seus coneixements, percepcions, neguits i esperances, necessitem més gent com aquesta, a tot el personal de les Escoles i IES visitats, especialment als directores i directores per obrir-me les seves portes. Finalment, encara que la meua intervenció la he desenvolupat més amb els psicopedagogs i mestres, he d'agrair els nens amb els que he compartit estones i jocs, m'han omplert el cor de vitamines i Esperanza amb el seu desig de aprendre i de viure cada instant. No puc evitar referir-me a la meua família, la meua dona i els meus dos fills, l'Annabell, la Marina i el Tom que m'han regalat part del temps que els tenia promès perquè pogués desenvolupar aquesta tasca sabent que la he gaudit de valent.

8.- BIBLIOGRAFIA

Ainscow, M, 2001: Hacia escuelas eficaces para todos. Madrid

Albertin, P. 2003: Sociogènesi de la psicologia científica. Barcelona: FUOC.

Bruininks,R. i altres : Inventari per a la planificació de serveis i programació individual (ICAP): I.C.E. universitat de Deusto

Coll, C. 2010: Psicologia de l'educació .Barcelona : FUOC

Coll, C. 1990: Un marco de referencia psicológico para la educación escolar, Desarrollo Psicológico y educación Vol II: Psicología de la Educación. Madrid: Alianza Editorial.

Coll, C., Barberà, E. y Onrubia, J. 2000: Evaluación de los aprendizajes i atención a la diversidad. Infancia y aprendizaje, 90, 111-132.

Collicott, J.1991: Implementing Multi-level Instruction: Strategies for Classroom Teachers. En G.L. Porter & D. Richler, (Eds.) Changing Canadian Schools: Perspectives on Disability and Inclusion. Toronto, Ontario: G. Allan Roeher Institute.

D.P. Ausubel 1969: Is there a discipline of educational psychology?. Psychology in the Schools, 6, 232-244

Departament d'ensenyament de la Generalitat de Catalunya.
URL: <http://www20.gencat.cat/portal/site/ensenyament>

Gràcia, M. 2009: Psicologia de l'educació i de la instrucció. Barcelona :F UOC.

Giné, C. 1997: L'avaluació de les necessitats educatives especials dels alumnes: a necessària col.laboració dels mestres i psicopedagogs. Revista Suports vol 1, num1, pp. 1-9 Vic: Eumo Editorial.

Giné, C. 2004: Intervenció psicopedagògica en els trastorns del desenvolupament [Recurs electrònic] Barcelona :F UOC.

Llobera, J.R. 2006: Fonaments antropològics del comportament humà.Barcelona : FUOC.

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

Monereo, C. 1999 El asesoramiento psicopedagógico en el ámbito de las estrategias de aprendizaje: niveles de intervención. En Pozo, J. I. y C. Monereo (Coords.) El aprendizaje estratégico. Santillana. Madrid. :357-374.

Monereo, C., Solé, I. 1996: El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructivista. Madrid: Alianza Editorial.

Onrubia, J. 1997: Enseñar: crear zonas de desarrollo próximo e intervenir en ellas. En Coll, C., Martín, E., Mauri, T. Miras, M., Onrubia, J., Solé, I., Zabala, A., El constructivismo en el aula. (pp. 101 – 124) Barcelona: Graó

Padua, J. 1979: Técnicas de investigación aplicadas a las ciencias sociales. Fondo de Cultura Económica, México

Macarulla, I., Saiz, M. 2009: Bones pràctiques d'escola inclusiva: La inclusió d'alumnat amb discapacitat: un repte, una necessitat. Barcelona: Ed. Graó.

Méndez, F.X., Espada, J.P., Orgilés, M. 2006: Intervención psicológica y educativa con niños y adolescentes: estudios de casos escolares. Madrid: Ediciones Pirámide.

Monereo, C.; Solé, I. 1996: El asesoramiento psicopedagógico: una perspectiva profesional y constructivista. Madrid: Alianza.

Monereo, C. 2003 Models d'orientació psicopedagógica. Barcelona: FUOC

Xarxa telemàtica educativa de Catalunya.

URL:

<http://www.xtec.cat>

Ruiz, R. 2008: Plans múltiples i personalitzats per a l'aula inclusiva. Capellades: Eumo editorial.

Stainback, S.B. y Stainback, W.C. (1999). Aulas inclusivas. Narcea: Madrid

Schumm, J.S., Vaughn, S., & Leavell, A.G. (1994). Planning pyramid: A framework for planning for diverse student needs during content area instruction. The Reading Teacher (May 1994), 608-615.

Sanchez, E. 2000: Dificultats d'aprenentatge i intervenció psicopedagògica . Barcelona :FUOC.

Warnock, M.: «Informe sobre NEE», Siglo Cero, 130, Madrid (1990), pp. 12-24.

Wehmeyer, M.L. y Garner, N.W. 2003: The impact of personal characteristics of people with intellectual and developmental disability on self-determination and autonomous functioning. Journal of Applied Research in Intellectual Disabilities, 16, 255-265.

Wood, D., Bruner, J.S., Ross, G. 1976: The role of tutoring in problem solving. Journal of Child Psychology and Child Psychiatry, 17, 89-100.

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

9.- ANNEXES

ANNEX 1: Funcionament USEE.						
USEE:	Estructura USEE.	Tipus discapacitats.	Organitzatiu: Aula ordinària com espai prioritari. Acompanyaments mestres USEE.	Estil pedagògic aula ordinària: treball cooperatiu, desdoblaments..	Coordinació unitats respecte alumne.	Curricular: Adaptacions nens USEE, planificacions multinivell treball aula? PEI ACIS, àrees?
Altres Unitats al Centre.	Materials. Canals comunicació. Materials alternatius. Fons comú.	Activitats diferents graus dificultat. Tipus d'agrupament variats en funció de la tasca.	Avaluació: Sistemes d'avaluació adaptats	Relació i col·laboració companys aula.	Compliment criteris.	Dificultats observades per la distribució alumnes USEE al Centre.

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució mes eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

ANNEX 2: Temps de suport aula ordinària						
ALUMNE/CODI	Suport tutor aula ordinària	Suport companys aula ord.	Suport altres recursos centre	Suport personal USEE aula ordinària	Suport Aula USEE	Suport Altres

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

ANNEX 3: Competències alumnat USEE.									
ANALISIS COMPETENCIES ALUMNES USEE EN LA INCLUSIO ESCOLA ORDINARIA									
Quines son les competències que limiten la participació a l'aula ordinària.									
COMPETENCIES	INDICADORS								
Autonomia i iniciativa personal	Cura personal								
	Domini del cos								
Comunicació	Comprensió								
	expressió								
	Lectura								
	Esriptura								
Social	Autoconeixement/autoestima								
	Gestió emocions								
	Relació companys/mestres								
	Relació entorn (material, activitats lleure...)								
Aprendre a aprendre	Actitud positiva envers aprenentatge.								
	Estratègies d'aprenentatge								
Matemàtiques	Conceptes i habilitats matemàtiques								
Interacció mon físic	Percepció (estímuls)								
Artística i cultural	Expressió corporal								
	musical								
	plàstica								

“Proposta de criteris per la integració d'alumnes amb NEE greus i permanents. Una distribució més eficaç a les USEE com a eina d'inclusió.

ANNEX 4: [Esborrany \[6\] Criteris i procés per accedir a una USEE.](#)

CRITERIS I PROCÉS PER ACCEDIR A UNA USEE. Esborrany [6]

- 1.- Alumnat amb una discapacitat intel·lectual mitjana o severa que no necessita els professionals específics propis de CEE.
- 2.- Alumnat amb més d'una deficiència o pluridiscapacitat que no necessita dels professionals específics de CEE i que no es pot atendre en una escolarització ordinària sense aquest suport.
- 3.- Alumnat amb escolaritat a temps complert al centre ordinari. Excepcionalment alumnat que vagi a fer aprofitament de recursos que no disposa el seu centre ordinari.
- 4.- Alumnat amb discapacitat intel·lectual mitjana o severa associada a un altre trastorn important avalat per professionals i estaments oficials o competents, d'especialitats mèdiques: neurològica, psiquiàtrica,...
- 5.- Alumnat amb trastorns importants de personalitat o conducta, amb patologies mentals, amb recomanacions d'organismes competents, com per exemple el CSMIJ i que per la seva afectació es considera idònia aquesta modalitat d'escolarització, per tal que pugui compartir alguns espais i currículum amb el grup normatiu ordinari.
- 6.- Alumnat procedent de la zona propera al Centre de la USEE o que el desplaçament a aquest centre no suposi un gran inconvenient, per facilitar la integració amb els seus companys de grup ordinari.

Recomanació: La raó de ser de la USEE es potenciar l'escola inclusiva. Es procurarà que l'alumnat participi a l'aula ordinària i altres espais de socialització el màxim possible. El funcionament de la CAD (Comissió d'atenció a la diversitat) i l'adaptació del tutor de l'aula ordinària en la seva manera de treballar i de coordinar-se amb la USEE i resta d'unitats de suport de la escola, determinarà aquest procés d'inclusió.

“Elaboració de nous criteris per la integració d'alumnes de Secundària amb Necessitats Especials (NEE) greus i permanents. Una distribució més eficaç a les Unitats de Suport a l'Educació Especial (USEE).

ANNEX 6: Compliment criteris USEE del alumnat del Centre

ALUMNE:	Alumnat discapacitat intel. mitjana o severa que no CEE.	Alumnat amb Pluridiscapacitats o més d'una deficiència, no CEE però necessita suport en escolarització ordinària .	Alumnat amb escolaritat a temps complert al centre ordinari.	Alumnat discapacitat intel·lectual mitjana/severa associada a un altre trastorn important.	Alumnat trastorns importants de personalitat o conducta, CSMIJ pot Compartir espais i currículum amb grup ord.	Alumnat procedent de la zona propera al Centre	Altres	Treball aula ordinària
COORDINACIÓ I SUPORT								
AULA ORDINARIA	USEE			E.E	MALL	AULA ACOLLIDA	ALTRES	
ALUMNE:	Alumnat discapacitat intel. mitjana o severa que no CEE.	Alumnat amb Pluridiscapacitats o més d'una deficiència, no CEE però necessita suport en escolarització ordinària .	Alumnat amb escolaritat a temps complert al centre ordinari.	Alumnat discapacitat intel·lectual mitjana/severa associada a un altre trastorn important.	Alumnat trastorns importants de personalitat o conducta, CSMIJ pot Compartir espais i currículum amb grup ord.	Alumnat procedent de la zona propera al Centre	Altres	Treball aula ordinària
COORDINACIÓ I SUPORT								
AULA ORDINARIA	USEE			E.E	MALL	AULA ACOLLIDA	ALTRES	